SocioFórum

FINANCOVANIE NEVEREJNÝCH POSKYTOVATEĽOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB PROSTREDNÍCTVOM FINANČNÉHO PRÍSPEVKU NA PREVÁDZKU ZO STRANY OBCÍ

Prieskum situácie medzi **NEVEREJNÝMI POSKYTOVATEĽMI** vybraných druhov sociálnych služieb

Lýdia Brichtová, Mária Filipová, Lukáš Kvokačka

FINANCOVANIE NEVEREJNÝCH POSKYTOVATEĽOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB PROSTREDNÍCTVOM FINANČNÉHO PRÍSPEVKU NA PREVÁDZKU ZO STRANY OBCÍ

Prieskum situácie medzi neverejnými poskytovateľmi vybraných druhov sociálnych služieb

Autori: Lýdia Brichtová, Mária Filipová, Lukáš Kvokačka

Nezávislá platforma SocioFórum, o. z.

Bratislava

jún 2021

Prieskum a táto správa boli realizované v rámci projektu "Rozvoj SocioFóra ako relevantného partnera pri tvorbe verejných politík" je podporený z programu ACF -Slovakia, ktorý je financovaný z Finančného mechanizmu EHP 2014 - 2021. Správcom programu je Nadácia Ekopolis v partnerstve s Nadáciou otvorenej spoločnosti Bratislava a Karpatskou nadáciou.

OBSAH

Úvod 3
Cieľ a predmet prieskumu 4
Metóda prieskumu 5
Výsledky prieskumu podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb 9
Neverejní poskytovatelia sociálnej služby v zariadení pre seniorov 10
Neverejní poskytovatelia sociálnej služby v zariadení denný stacionár 16
Neverejní poskytovatelia sociálnej služby v zariadení opatrovateľskej služby 22
Celková sumarizácia zistení, ich interpretácia a diskusia 27
Záver a odporúčania 31
Zoznam skratiek: 35
Príloha: Dotazník - Prieskum situácie medzi neverejnými poskytovateľmi vybraných druhov sociálnych služieb 36

ÚVOD

Povinnosť obce spolufinancovať vybrané druhy sociálnych služieb poskytovaných neverejnými poskytovateľmi prostredníctvom finančného príspevku na prevádzku (FPP) za podmienok ustanovených zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, je zakotvená v ustanovení § 75 s účinnosťou od 1. 1. 2018. Napriek tomu, že od nadobudnutia účinnosti citovaného ustanovenia prešli viac ako tri roky, implementačná prax v rámci Slovenskej republiky je v tejto oblasti zo strany obcí veľmi rôznorodá a zo strany odkázaných občanov a neverejných poskytovateľov vnímaná veľmi negatívne.

Domnievame sa, že jedným z dôvodov, ako ho avizujú občania a neverejní poskytovatelia, je aj skutočnosť, že ak si obec neplní povinnosť poskytovať finančný príspevok na prevádzku, alebo si ju plní nedostatočne, vytvára sa tým priestor pre nerovnaké zaobchádzanie nielen voči občanom odkázaným na sociálnu službu, ale aj na nerovnaké postavenie neverejných poskytovateľov v porovnaní s verejnými poskytovateľmi pri podpore sociálnych služieb z verejných zdrojov. Aby sme uvedené domnienky mohli overiť, rozhodli sme sa realizovať prieskum.

- **Cieľ a predmet prieskumu**
- **Metóda prieskumu**
  - Kvantitatívny prieskum (charakteristika metódy)
  - Prieskumná vzorka
  - Spracovanie dát

CIEĽ A PREDMET PRIESKUMU

Cieľom prieskumu je na základe získaných informácií objektivizovať skutočný stav financovania vybraných druhov sociálnych služieb neverejných poskytovateľov zo strany obce. Tieto informácie chceme využiť ako argumenty a ponúknuť ich pri rokovaniach s príslušnými aktérmi, najmä MPSVR SR, ZMOS či ÚMS, pri tvorbe nových pravidiel a podmienok financovania sociálnych služieb. Našou ambíciou je, aby sa závery prieskumu premietli aj do novej legislatívy v súlade so záväzkami, ktoré sú obsahom Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na roky 2020 až 2024. Zároveň sa získanými informáciami posilňuje advokačná funkcia Nezávislej platformy SocioFórum, čím sa nepriamo vytvárajú podmienky na riešenie súčasnej finančnej dostupnosti týchto sociálnych služieb pre prijímateľov a záujemcov o sociálnu službu a na jej udržateľnosť na strane poskytovateľov sociálnych služieb.

Predmetom prieskumu je zistiť skutočnú situáciu v plnení povinnosti lokálnej samosprávy pri poskytovaní finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby. Súčasne získať relevantné dáta a informácie, vrátane zisťovania dôvodov a príčin neposkytovania alebo nedostatočnej podpory z verejných zdrojov zo strany samosprávy. Prieskum bol tiež zameraný na dôvody, pre ktoré neverejní poskytovatelia o takúto podporu nežiadajú a v akej priemernej výške je finančný príspevok na prevádzku poskytovaný. Uvedené údaje a informácie boli zisťované v nadväznosti na druh poskytovanej sociálnej služby (zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár) a aj región, v ktorom sú tieto sociálne služby poskytované.

Prieskum o situácii financovania medzi neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb prostredníctvom finančného príspevku na prevádzku zo strany obcí v súlade so zákonom o sociálnych službách je súčasťou širšieho prieskumu, ktorý bol zameraný na obce pri poskytovaní finančného príspevku na prevádzku[1], ktorý tiež realizovala Nezávislá platforma SocioFórum, o. z. v rámci projektu „Rozvoj SocioFóra ako relevantného partnera pre tvorbu verejných politík“ podporeného z Active Citizens Fund (ACF). V oboch prípadoch ide o unikátny prieskum, ktorý sa doteraz na Slovensku nerealizoval. V tejto fáze prieskumu sme sa však zamerali len na neverejných poskytovateľov vybraných druhov sociálnych služieb poskytovaných v zariadeniach s odkázanosťou (pobytová a ambulantná forma).

[1] Obidva prieskumy sú zverejnené tu: http://www.socioforum.sk/index.php/aktuality/35-aktuality/314-iba-8-obci-finanne-podporuje-svojich-obanov-a-prispieva-na-socialne-sluby

METÓDA PRIESKUMU

Kvôli naplneniu cieľa a získaniu relevantného obrazu o stave v poskytovaní finančného príspevku na prevádzku bol odborným tímom spracovaný dotazník s 9 otázkami (je uvedený v prílohe), ktoré obsahovali výber preddefinovaných otázok. Prieskum bol uskutočnený od 12. 4. 2021 do 19. 4. 2021. Zber dát bol realizovaný elektronicky prostredníctvom aplikácie Instant Research agentúry IPSOS.

KVANTITATÍVNY PRIESKUM (CHARAKTERISTIKA METÓDY)

Kvantitatívny prieskum bol realizovaný dotazníkovou formou. Cieľovou skupinou boli neverejní poskytovatelia vybraných druhov sociálnych služieb (zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár).

PRIESKUMNÁ VZORKA

Počet neverejných poskytovateľov sociálnych služieb vo vybraných druhoch sociálnych služieb podľa Centrálneho registra poskytovateľov sociálnych služieb je 489. Celkovo bol dotazník zaslaný e-mailom/elektronicky len **379 neverejným poskytovateľom vybraných druhov sociálnych služieb**, pretože ak právnická alebo fyzická osoba poskytuje sociálne služby uvedených druhov na viacerých miestach Slovenska, dotazník bol zaslaný len raz.

Graf 1 Prieskumná vzorka

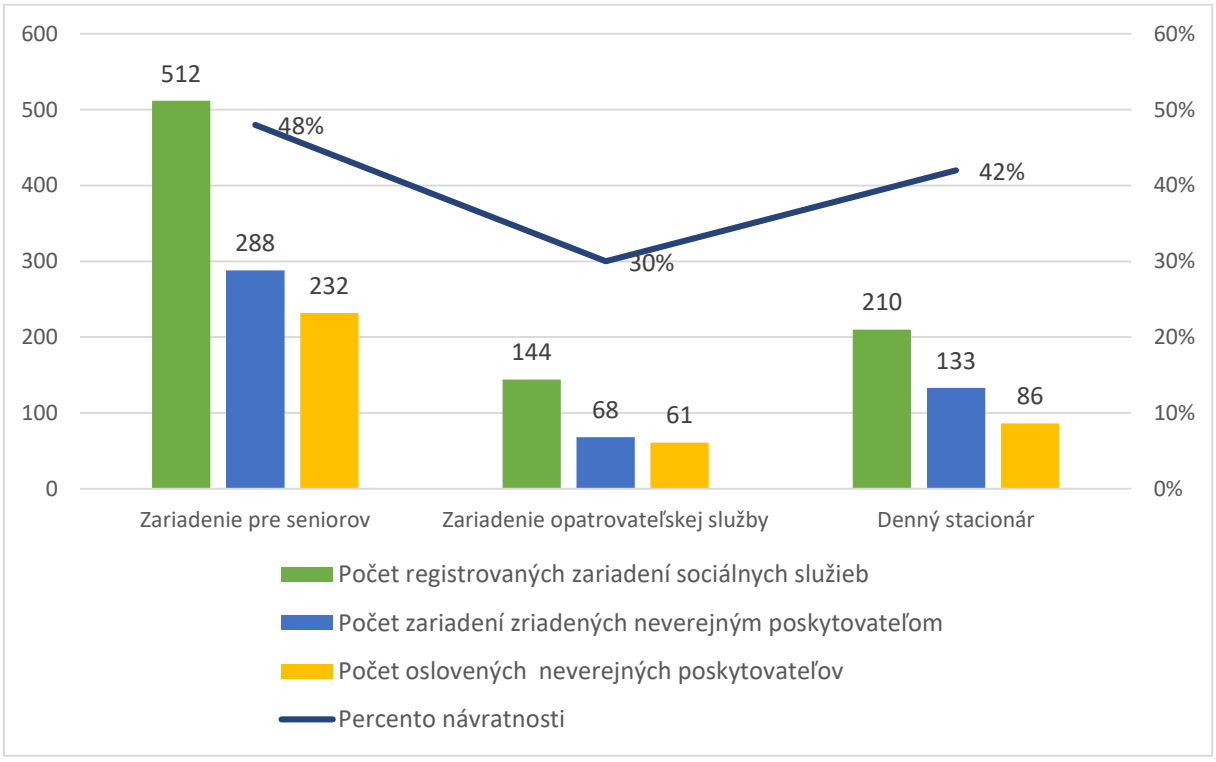

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

Pre neverejných poskytovateľov sociálnych služieb v zariadení pre seniorov bolo distribuovaných 232 dotazníkov. Z uvedeného počtu sa do prieskumu zapojilo 111 neverejných poskytovateľov tejto sociálnej služby, čo predstavuje 47,8 % návratnosť. Pre neverejných poskytovateľov sociálnej služby v zariadení opatrovateľskej služby bolo celkom distribuovaných 61 dotazníkov a z uvedeného počtu sa vrátilo 18 vyplnených dotazníkov, čo je 29,5 % návratnosť. Z počtu 85 neverejných poskytovateľov v zariadení denný stacionár, ktorým bol dotazník zaslaný, dotazník vyplnilo 36 neverejných poskytovateľov tejto sociálnej služby (42,4 %). Rozloženie neverejných poskytovateľov podľa druhu sociálnej služby sme sledovali aj **podľa príslušnosti k regiónom/krajom**. Ich rozloženie v závislosti od druhu sociálnej služby znázorňujú grafy 1 až 3.

Graf 2 Neverejní poskytovatelia sociálnej služby v ZARIADENÍ PRE SENIOROV podľa príslušnosti k regiónu (v %), celkový počet respondentov 111

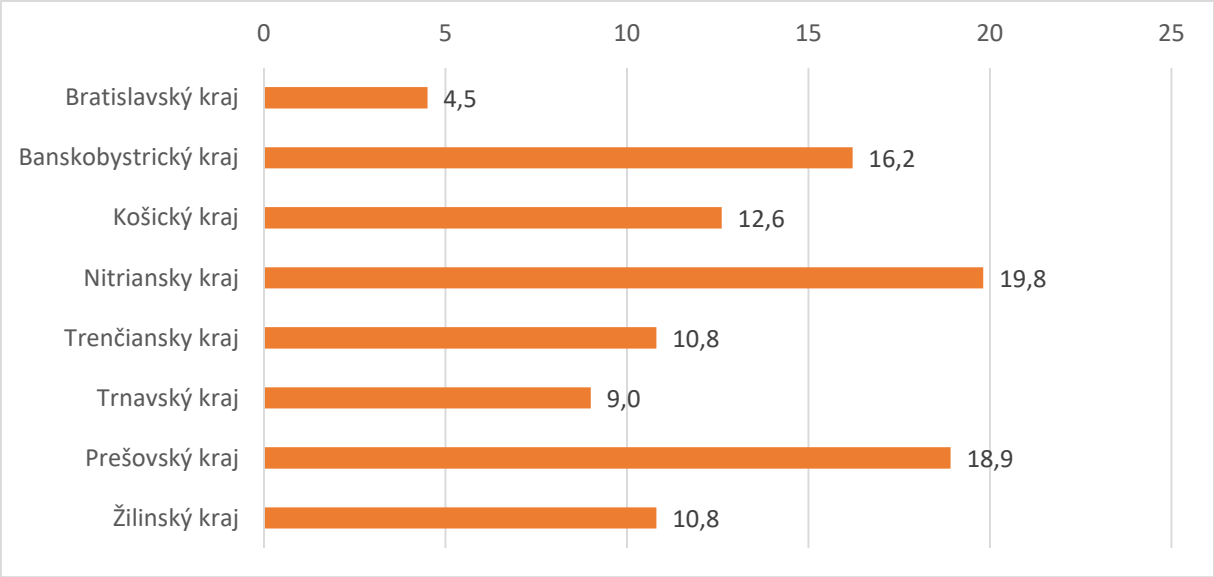

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

Z celkového počtu respondentov poskytovateľov sociálnej služby v zariadení pre seniorov (111) boli najviac zastúpení neverejní poskytovatelia z NSK (19,8 %) a z PSK (18,9 %). Za nimi nasledovali neverejní poskytovatelia z BBSK (16,2 %). Pomerne vyrovnane (9 % - 12,6 %) boli zastúpení neverejní poskytovatelia z TTSK, ŽSK, TSK a KSK. Neverejní poskytovatelia z BSK boli zastúpení v najnižšom počte (4,5 %).

Graf 3 Neverejní poskytovatelia sociálnej služby v DENNOM STACIONÁRI podľa príslušnosti k regiónu (v %), celkový počet respondentov 36

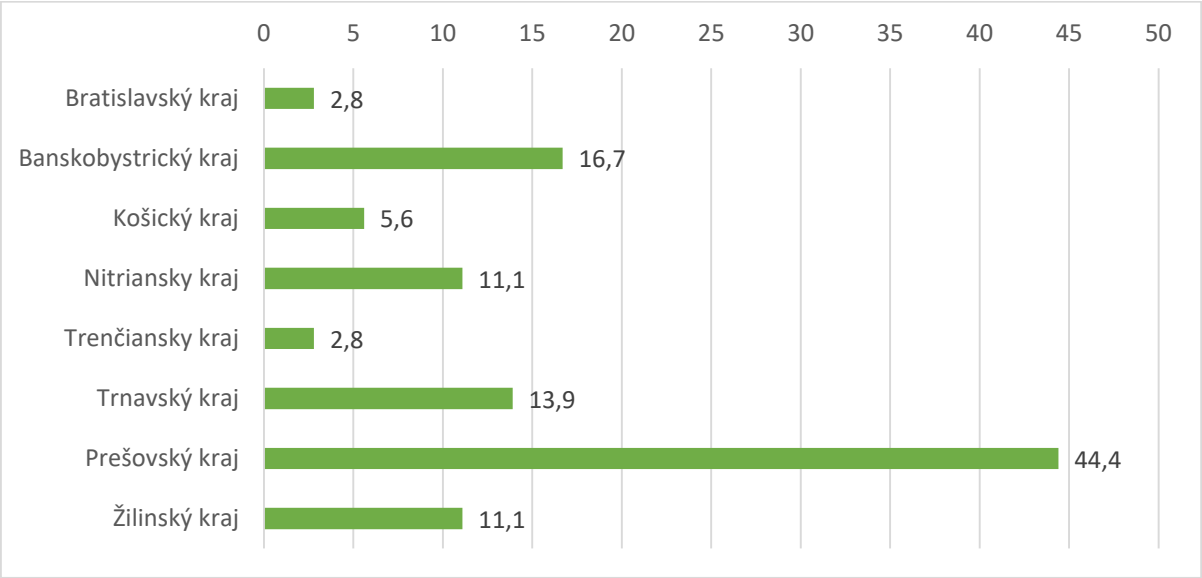

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

Z celkového počtu respondentov poskytovateľov sociálnej služby v dennom stacionári (36) percentuálne najvyššie zastúpenie mali neverejní poskytovatelia, ktorí poskytujú služby v PSK (44,4 %), nasledovali BBSK (16,7 %), TTSK (13,9 %). Rovnaké zastúpenie mali neverejní poskytovatelia v NSK a ŽSK (11,1 %), ako aj TSK a BSK (2,8 %). V KSK mali neverejní poskytovatelia 5,6 % zastúpenie.

Graf 4 Neverejní poskytovatelia sociálnej služby v ZARIADENÍ OPATROVATEĽSKEJ SLUŽBY podľa príslušnosti k regiónu (v %), celkový počet respondentov 18

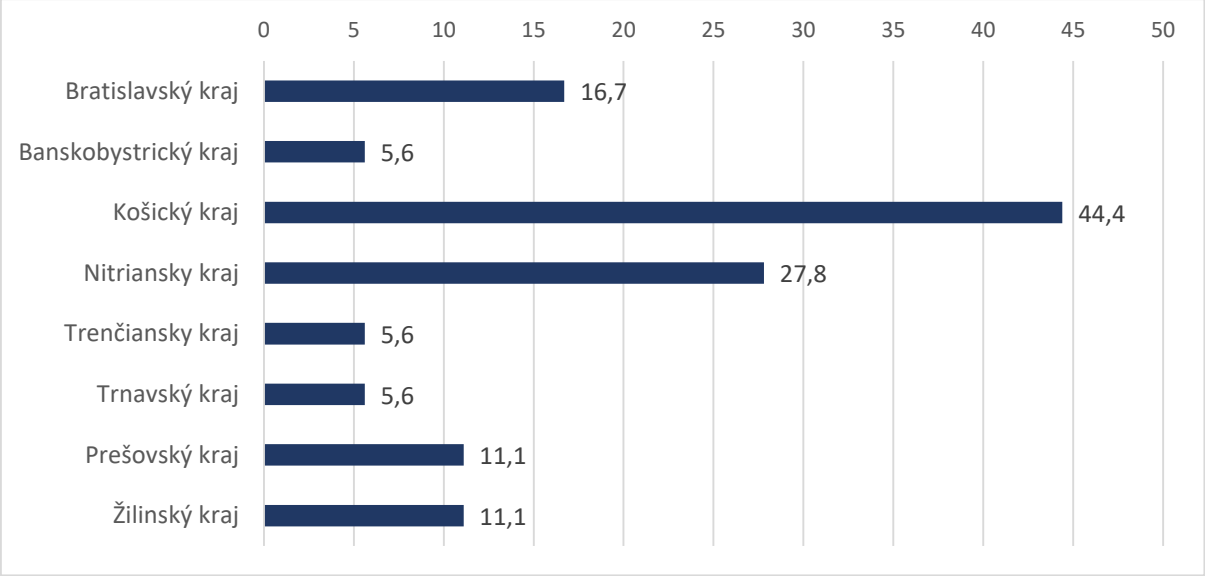

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

Z celkového počtu respondentov poskytovateľov sociálnej služby v zariadení opatrovateľskej služby (18) mali najvyššie zastúpenie neverejní poskytovatelia, ktorí poskytujú služby v KSK (44,4 %),

nasledovali neverejní poskytovatelia z NSK (27,8 %). Vyrovnane boli zastúpení neverejní poskytovatelia z PSK a ŽSK (11 %) a rovnaké zastúpenie dosiahli neverejní poskytovatelia z TTSK,TSK a BBSK (5,6 %).

Z hľadiska príslušnosti neverejných poskytovateľov všetkých troch druhov sledovaných sociálnych služieb najvyššie zastúpenie dosahovali neverejní poskytovatelia v PSK, KSK a NSK.

SPRACOVANIE DÁT

Dáta zozbierané prostredníctvom dotazníkov boli spracované elektronicky.

Na 9 otázok uvedených v dotazníku odpovedalo 165 respondentov , ale odpovedí bolo zaznamenaných 1 147. Počet odpovedí sa nerovná súčinu počtu otázok a respondentov (9x165), nakoľko pri viacerých otázkach mohol jeden respondent odpovedať napríklad aj na tri možnosti v rámci jednej otázky (tzv. multiple-choice), ale zároveň respondenti, ktorí záporne odpovedali na prvú otázku (Požiadali ste obec alebo mesto o FPP v roku 2020?), odpovedali len na tri otázky zo 7 otázok.

VÝSLEDKY PRIESKUMU PODĽA JEDNOTLIVÝCH DRUHOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

V nasledujúcej časti sa venujeme výsledkom prieskumu podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb poskytovaných neverejnými poskytovateľmi v zariadeniach s odkázanosťou, pričom otázky pre poskytovateľov obsiahnuté v dotazníku sú rovnaké pre všetkých neverejných poskytovateľov.

- **Neverejní poskytovatelia sociálnej služby v ZARIADENÍ PRE SENIOROV**
- **Neverejní poskytovatelia sociálnej služby v zariadení DENNÝ STACIONÁR**
- **Neverejní poskytovatelia sociálnej služby v ZARIADENÍ OPATROVATEĽSKEJ SLUŽBY**

NEVEREJNÍ POSKYTOVATELIA SOCIÁLNEJ SLUŽBY V ZARIADENÍ PRE SENIOROV

OTÁZKA 1

V otázke č. 1 sme sa pýtali, či neverejný poskytovateľ požiadal obec o poskytnutie FPP v roku 2020.

Graf 5 Spracovanie odpovedí na otázku č. 1: Požiadali ste obec o poskytnutie FPP v roku 2020 (v %)

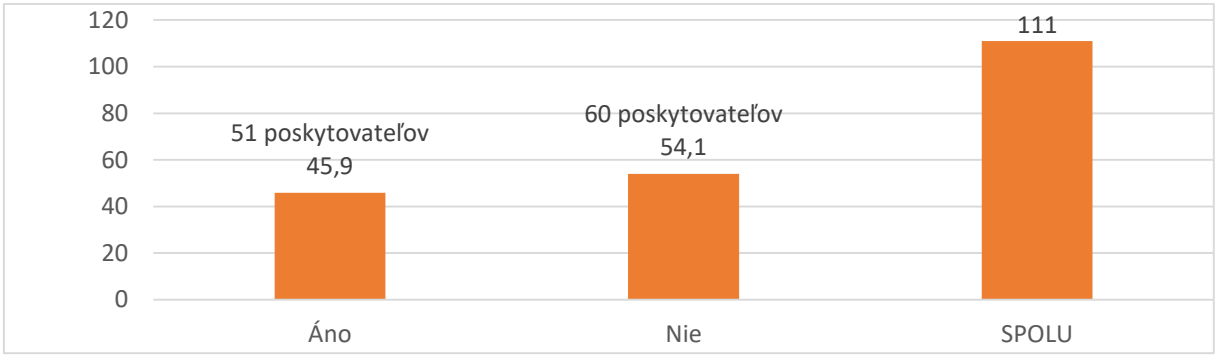

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

Zo 111 zapojených respondentov, ktorí odpovedali na túto otázku, uviedla viac ako polovica (54,1 %), že nepožiadali obec/mesto o FPP v roku 2020. Takmer polovica (45,9 %, 51 poskytovateľov) však uviedla, že požiadali obec/mesto o poskytnutie FPP v roku 2020.

OTÁZKA 2

V otázke č. 2 sme sa pýtali, akou formou neverejný poskytovateľ požiadal obec/mesto o FPP.

Graf 6 Spracovanie odpovedí na otázku č. 2: Akou ste formou požiadali obec o FPP (v %)

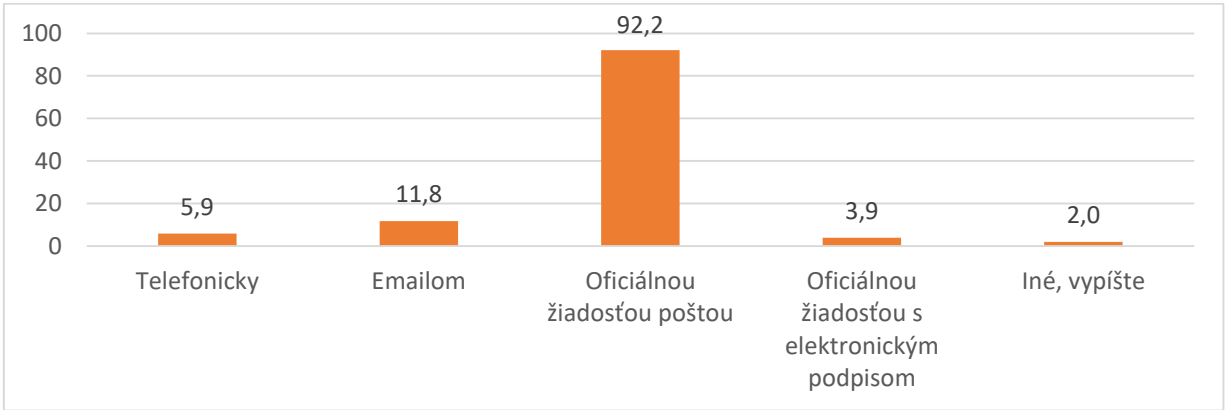

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

Najvyšší počet z 51 opýtaných (92,2 %) odpovedalo na túto otázku tak, že požiadali obec/mesto o FPP oficiálnou žiadosťou zaslanou poštou. Len 3,9 % z respondentov využilo možnosť požiadať o FPP žiadosťou s elektronickým podpisom. Ostatní neverejní poskytovatelia sa obrátili na obec/mesto emailom (11,8 %) alebo telefonicky (5,9 %), alebo iným spôsobom (2 %), napr. osobne.

OTÁZKA 3

V otázke č. 3 sme sa zaujímali, ako reagovala obec na podanú žiadosť o FPP.

Graf 7 Spracovanie odpovedí na otázku č. 3: Ako obec reagovala na podanú žiadosť o FPP (v %)

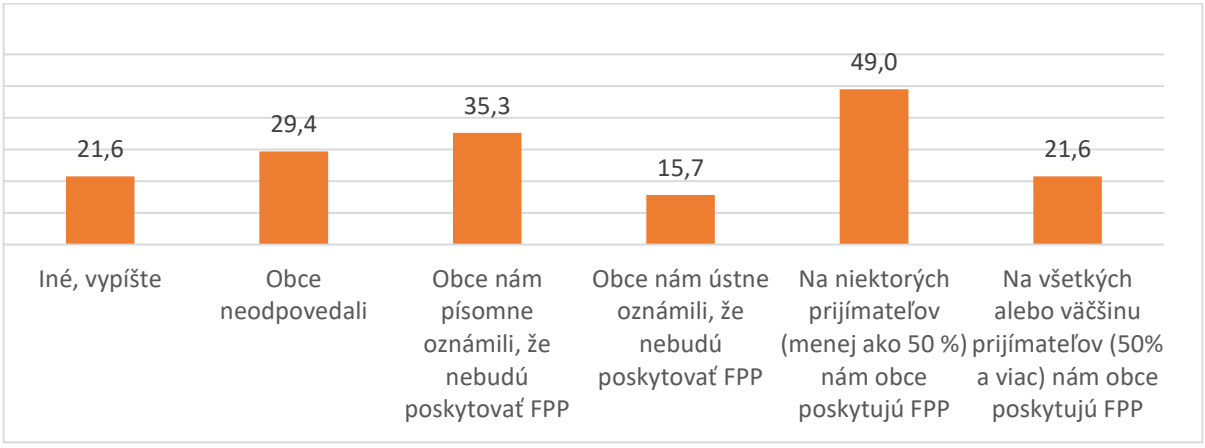

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

Takmer polovica neverejných poskytovateľov uviedla (49 %), že obce im poskytujú FPP len na niektorých prijímateľov sociálnych služieb, a to na menej ako 50 % zo všetkých prijímateľov. 21 % respondentov odpovedalo, že im obec/mesto poskytuje FPP na všetkých alebo väčšinu prijímateľov.

Výrazné percentuálne zastúpenie (51 %) sa ukázalo pri odpovediach písomných (35,3 %) a aj ústnych (15,7 %), že obec/mesto nebude poskytovať FPP a až 29,4 % obcí/miest vôbec neodpovedalo na žiadosť neverejných poskytovateľov sociálnych služieb.

OTÁZKA 4

V otázke č. 4 sme sa pýtali, či v prípade, že im mesto/obec poskytli FPP, aká je jeho priemerná mesačná výška.

Graf 8 Spracovanie odpovedí na otázku č. 4: Aká bola priemerná mesačná výška poskytnutého FPP (v €)

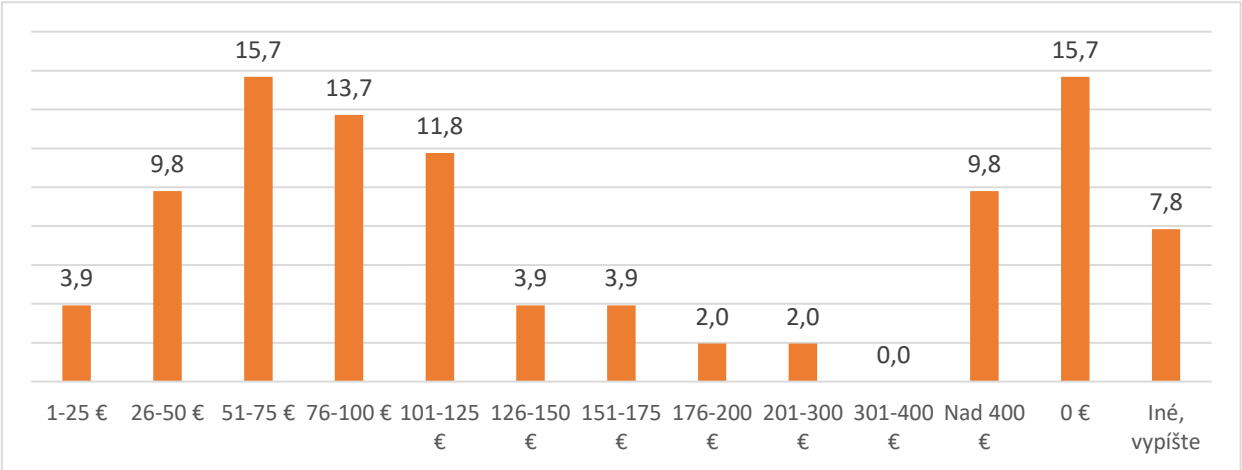

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

9,9 % respondentov uviedlo, že obec/mesto im poskytuje FPP v priemere vo výške od 25 do 50 €. Takmer jednej tretine (29,4 %) neverejných poskytovateľov zariadení pre seniorov poskytujú obce FPP v priemernej mesačnej výške od 51 do 100 €. V priemernej mesačnej výške nad 400 € poskytujú FPP 10 % neverejných poskytovateľov.

OTÁZKA 5

V otázke č. 5 nás zaujímali dôvody, ktoré obec/mesto uvádzali, ak neverejnému poskytovateľovi neposkytli FPP.

Graf 9 Spracovanie odpovedí na otázku č. 5: Aké obce uviedli dôvody, ak neverejnému poskytovali neposkytli FPP?

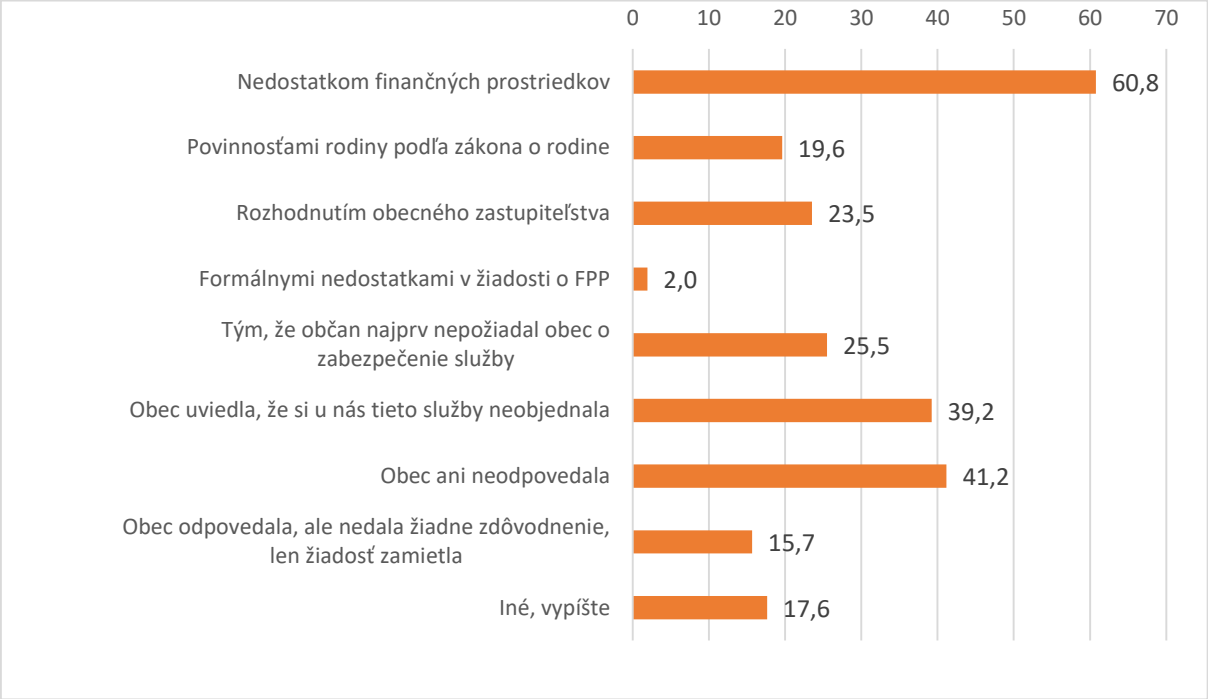

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

60,8 % neverejných poskytovateľov zariadení pre seniorov z 51 respondentov odpovedalo, že obec neposkytnutie FPP zdôvodnila nedostatkom finančných prostriedkov. 41,2 % obcí na žiadosť neverejného poskytovateľa vôbec neodpovedala. 39,2 % neverejných poskytovateľov dostalo odpoveď z obce, že si služby u neverejného poskytovateľa neobjednala a 25,5 % respondentov uviedlo, že obec zdôvodnila neposkytnutie FPP tým, že občan nepožiadal obec o zabezpečenie sociálnej služby.

OTÁZKA 6

V otázke č. 6 sme zisťovali počet obcí, ktoré neverejní poskytovatelia požiadali o FPP.

Graf 10 Spracovanie odpovedí na otázku č. 6: Koľko obcí oslovili so žiadosťou o FPP?

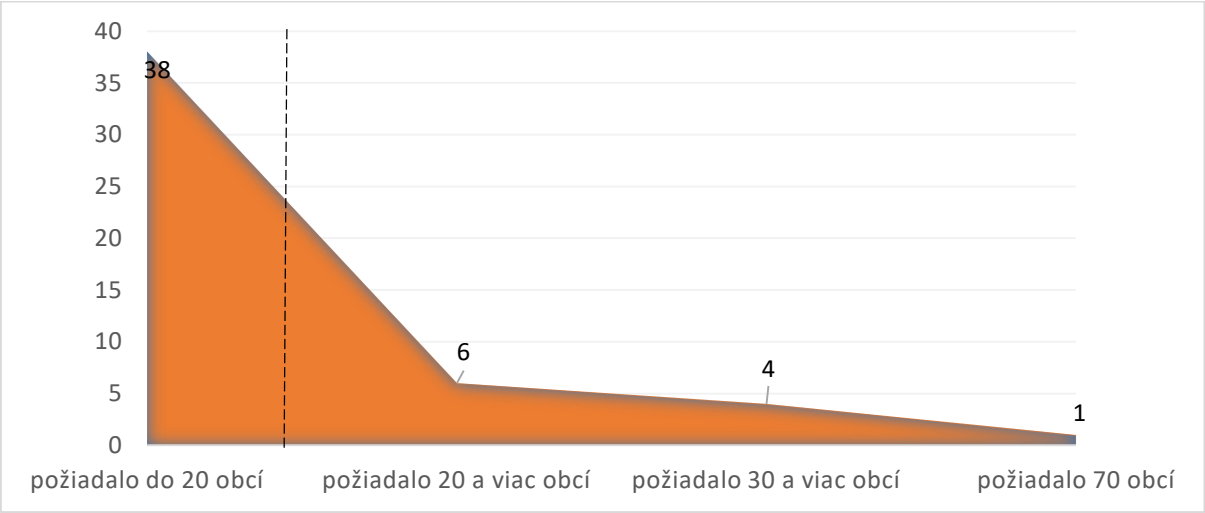

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

Spolu 51 neverejných poskytovateľov oslovilo celkom 524 obcí, čo znamená, že v priemere jeden neverejný poskytovateľ oslovuje 10,27 obcí. Z uvedeného počtu 51 neverejných poskytovateľov - 38 poskytovateľov oslovilo do 20 obcí, 6 poskytovateľov oslovilo 20 a viac obcí, 4 poskytovatelia 30 a viac obcí a jeden neverejný poskytovateľ oslovil až 70 obcí.

OTÁZKA 7

V otázke č. 7 sme žiadali neverejných poskytovateľov, aby uviedli aj konkrétne názvy obcí, ktoré požiadali o FPP.

Graf 11 Spracovanie odpovedí na otázku č. 7: Uveďte konkrétne obce, ktoré ste oslovili so žiadosťou o FPP?

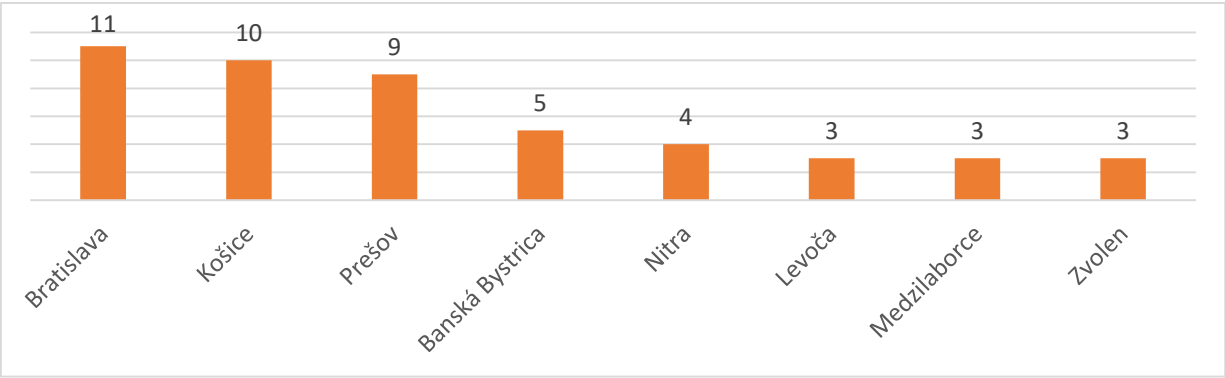

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

Najčastejšie oslovovanými obcami boli väčšie mestá, napr. Bratislava, Košice, Prešov, Banská Bystrica a Nitra.

OTÁZKA 8

V otázke č. 8 sme sa pýtali, z akých dôvodov neverejný poskytovateľ nepožiadal obec o FPP .

Graf 12 Spracovanie odpovedí na otázku č. 8: Prečo ste nepožiadali žiadnu obec o FPP? (v %)

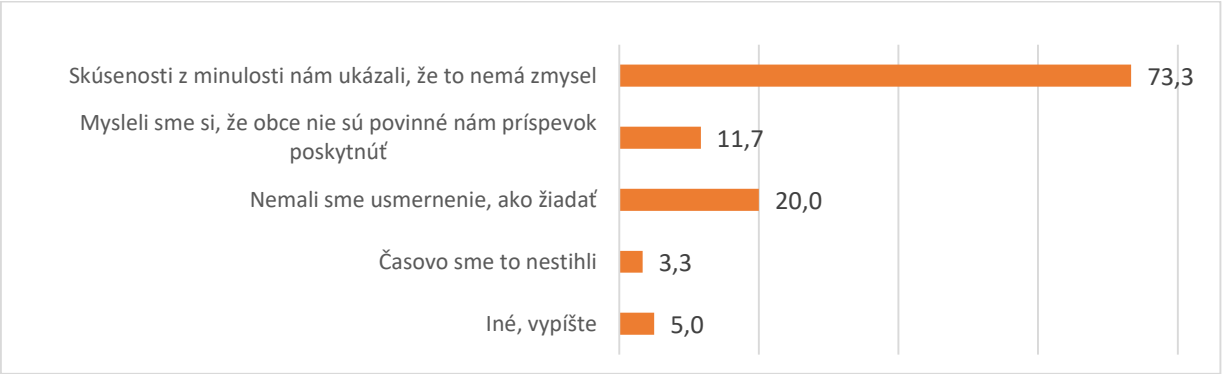

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

Až 73,3 % neverejných poskytovateľov odpovedalo, že nepožiadali obec o FPP, nakoľko skúsenosti z minulosti im ukázali, že to nemá zmysel. 20 % neverejných poskytovateľov zariadení pre seniorov uviedlo, že nemali usmernenie ako žiadať o FPP a až 11,7 % opýtaných odpovedalo, že si myslí, že obce nie sú povinné im poskytovať FPP.

ZHRNUTIE
ZARIADENIE PRE SENIOROV

Zhrnutie čiastkových zistení k otázkam spolufinancovania neverejných poskytovateľov sociálnej služby v zariadení pre seniorov

- Viac ako polovica (54,2 %) neverejných poskytovateľov zariadení pre seniorov nepožiadala obec o poskytnutie FPP za rok 2020.
- Takmer 3/4 neverejných poskytovateľov zariadení pre seniorov ako dôvod nepožiadania uvádzali skúsenosť z minulosti, že to nemá zmysel.
- Ak obce poskytujú FPP neverejným poskytovateľom v zariadení pre seniorov, tak pri takmer polovici neverejných poskytovateľov (49 %) bolo zistené, že im obce poskytujú FPP len na niektorých prijímateľov sociálnych služieb, a to na menej ako 50 % zo všetkých prijímateľov.
- Priemerná mesačná výška FPP sa pohybuje pri takmer 1/3 neverejných poskytovateľov v rozmedzí 51 – 100 €.
- Až 15,7 % respondentov uviedlo, že požiadali obce/mesto o FPP, ale neposkytli im žiadny FPP.
- Takmer 61 % obcí zdôvodnilo neposkytnutie FPP nedostatkom finančných prostriedkov.
- Väčšina (92,2 %) neverejných poskytovateľov zariadení pre seniorov, ktorí požiadali o FPP, žiadali o FPP oficiálnou písomnou žiadosťou zaslanou poštou.

NEVEREJNÍ POSKYTOVATELIA SOCIÁLNEJ SLUŽBY V ZARIADENÍ DENNÝ STACIONÁR

OTÁZKA 1

V otázke č. 1 sme sa pýtali, či neverejný poskytovateľ požiadal obec o poskytnutie FPP v roku 2020.

Graf 13 Spracovanie odpovedí na otázku č. 1: Požiadali ste obec o poskytnutie FPP v roku 2020 (v %)

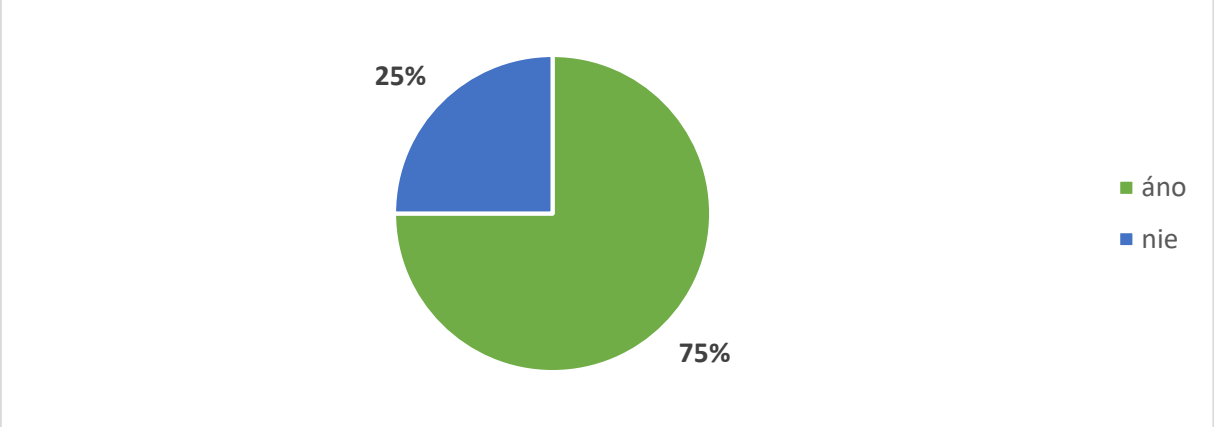

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

Z 36 respondentov až 75 % uviedlo, že požiadali obec/mesto o FPP.

OTÁZKA 2

V otázke č. 2 sme sa pýtali, akou formou neverejný poskytovateľ požiadal obec/mesto o FPP.

Graf 14 Spracovanie odpovedí na otázku č. 2: Akou ste formou požiadali obec o FPP (v %)

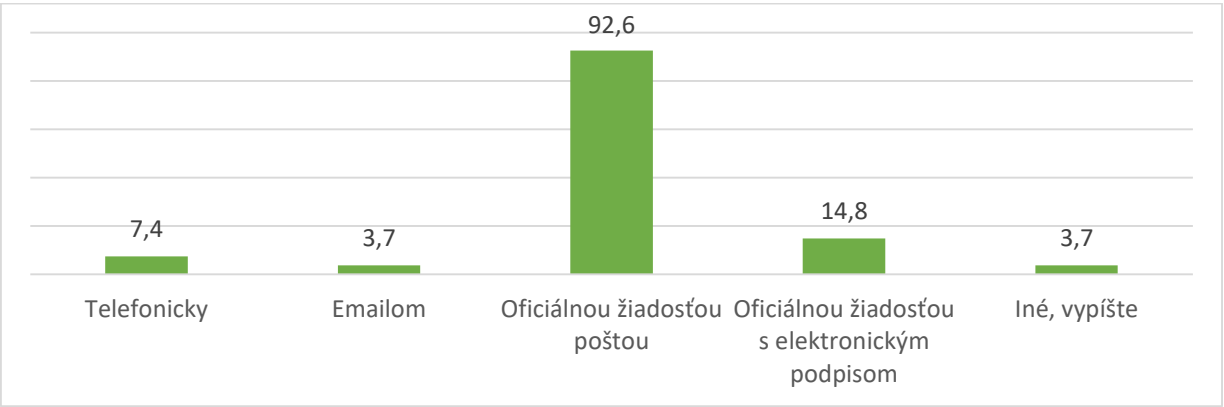

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

Väčšina neverejných poskytovateľov denných stacionárov (92 %), ktorí požiadali o FPP, žiadali o FPP oficiálnou písomnou žiadosťou zaslanou poštou. 14,8 % neverejných poskytovateľov využilo podanie žiadosti elektronickým podpisom, 11,1 % neverejných poskytovateľov žiadalo o FPP telefonicky alebo e-mailom.

OTÁZKA 3

V otázke č. 3 sme sa zaujímali, ako reagovala obec na podanú žiadosť o FPP.

Graf 15 Spracovanie odpovedí na otázku č. 3: Ako obec reagovala na podanú žiadosť o FPP (v %)

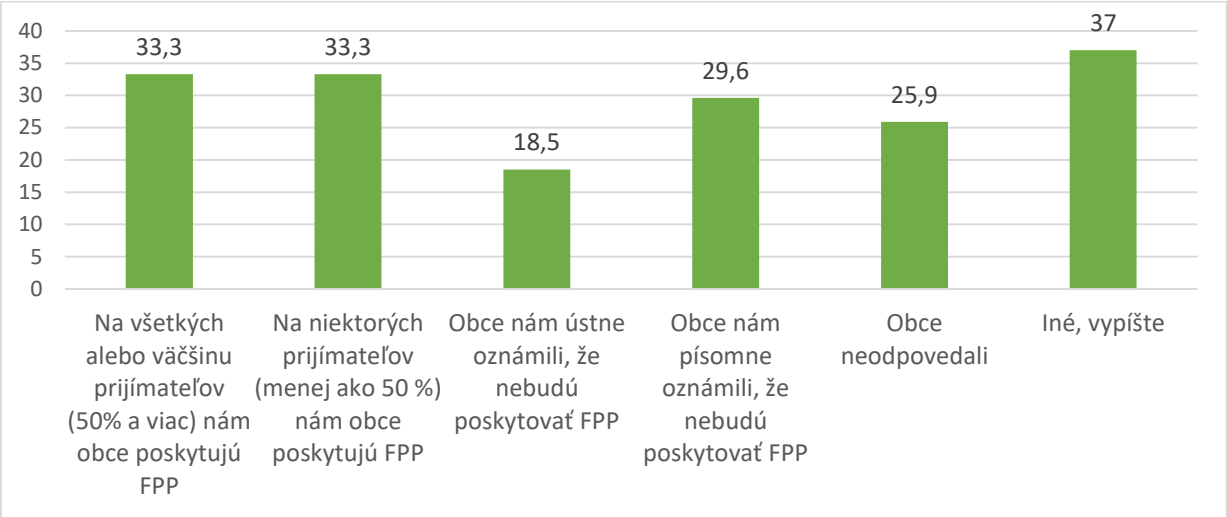

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

Neverejní poskytovatelia uviedli, že na ich žiadosť o FPP 33,3 % obcí poskytlo FPP na všetkých alebo väčšinu prijímateľov. Rovnaké percento odpovedí (33,3 %) bolo zaznamenaných aj pri poskytovaní FPP len na niektorých prijímateľov (menej ako 50 %). Výsledky prieskumu ukázali, že až v 48,1 % odpovediach obce oznámili (písomne alebo ústne) neverejným poskytovateľom, že im nebudú poskytovať FPP. Na žiadosť neverejných poskytovateľov o FPP 25,9 % respondentov uviedlo, že im obce vôbec neodpovedali.

OTÁZKA 4

V otázke č. 4 sme sa pýtali, že ak im mesto/obec poskytlo FPP, aká je jeho priemerná mesačná výška.

Graf 16 Spracovanie odpovedí na otázku č. 4: Aká bola priemerná mesačná výška poskytnutého FPP (v €)

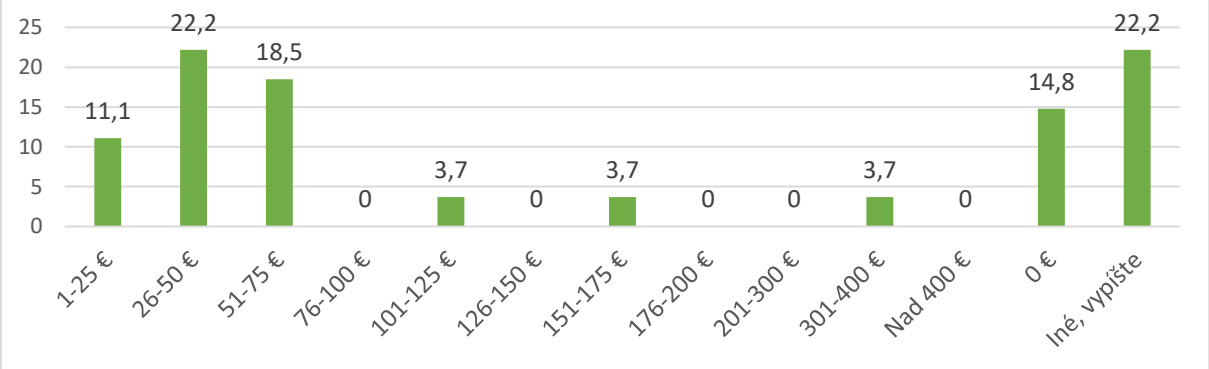

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

Viac ako 40 % neverejným poskytovateľom poskytujú obce FPP v priemernej mesačnej výške od 26 do 75 € . 18 % respondentov uviedlo, že im obce poskytujú FPP v priemernej mesačnej výške od 51 do 75 €. Takmer 15 % neverejných poskytovateľov uviedlo, že priemerná mesačná výška FPP je 0 €.

OTÁZKA 5

V otázke č. 5 nás zaujímali dôvody, ktoré obec/mesto uvádzali, ak neverejnému poskytovateľovi neposkytli FPP.

Graf 17 Spracovanie odpovedí na otázku č. 5: Aké obce uviedli dôvody, ak neverejnému poskytovali neposkytli FPP? (v %)

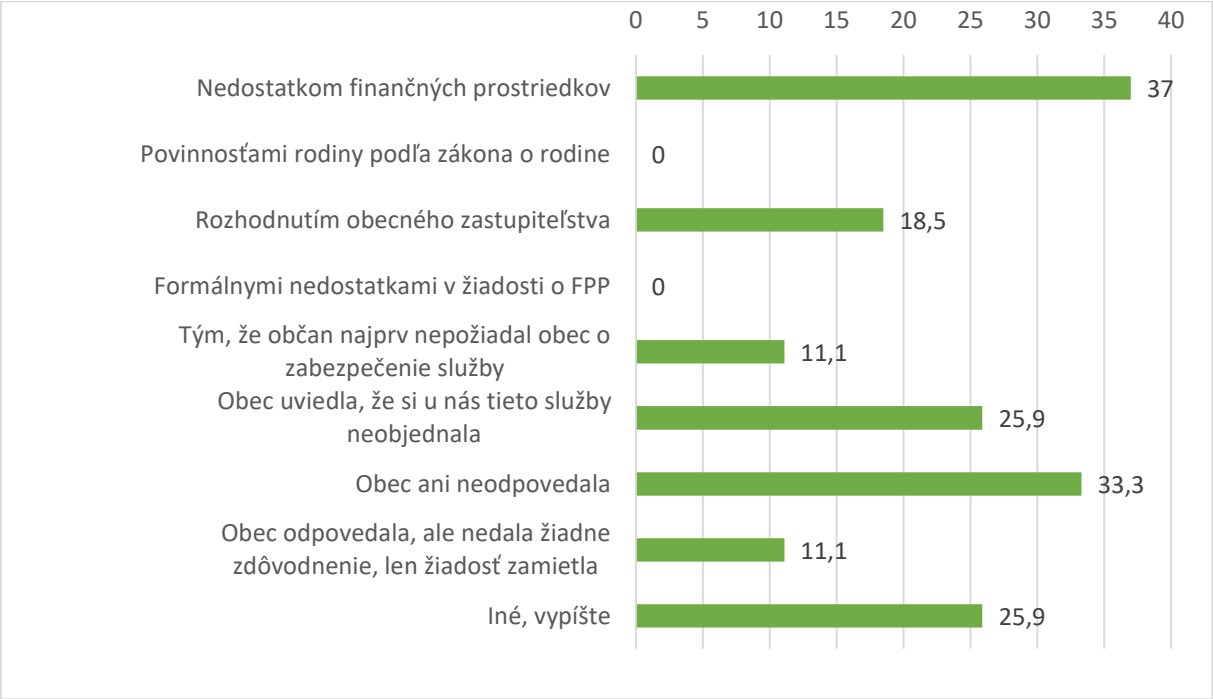

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

37 % neverejných poskytovateľov denných stacionárov odpovedalo, že obec neposkytnutie FPP zdôvodnila nedostatkom finančných prostriedkov. 33,3 % obcí vôbec na žiadosť o FPP neverejnému poskytovateľovi neodpovedalo a 25,9 % neverejných poskytovateľov uvádzalo, že obec odôvodňovala neposkytnutie FPP tým, že si služby u neverejného poskytovateľa neobjednala a rovnaké percento (25,9 %) opýtaných uviedlo, že obec uvádzala rôzne iné dôvody neposkytnutia FPP, napríklad zvýšené náklady na pandémiu alebo náklady na budovu, v ktorých denný stacionár sídli.

OTÁZKA 6

V otázke č. 6 sme zisťovali počet obcí, ktoré neverejní poskytovatelia požiadali o FPP.

Graf 18 Spracovanie odpovedí na otázku č. 6: Koľko obcí oslovili so žiadosťou o FPP?

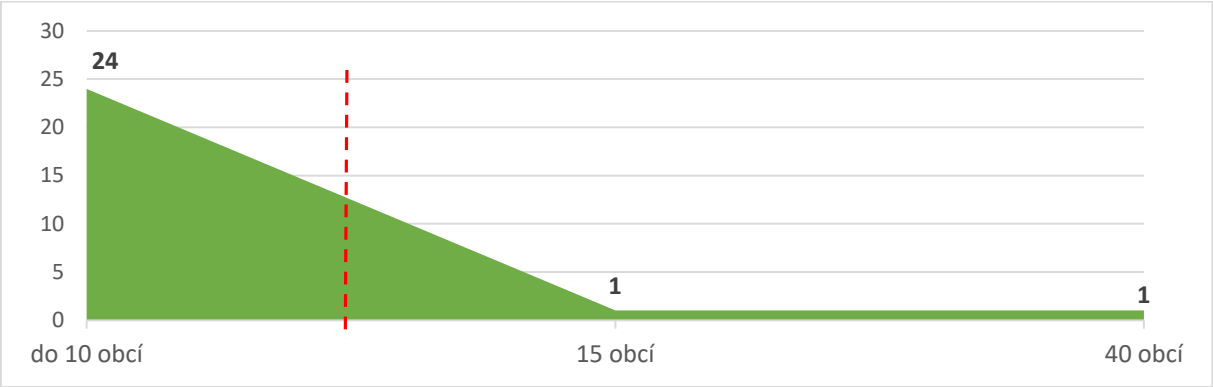

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

Spolu 26 neverejných poskytovateľov oslovilo celkom 156 obcí, čo znamená, že v priemere jeden neverejný poskytovateľ oslovuje 6 obcí. Z uvedeného počtu 26 neverejných poskytovateľov - 24 poskytovateľov oslovilo do 10 obcí, 1 poskytovateľ 15 obcí a jeden neverejný poskytovateľ oslovil až 40 obcí.

OTÁZKA 7

V otázke č. 7 sme žiadali neverejných poskytovateľov, aby uviedli aj konkrétne názvy obcí, ktoré požiadali o FPP.

Spomedzi odpovedí respondentov nebolo možné identifikovať skupinu obcí, ktoré by poskytovatelia žiadali o FPP vo zvýšenej miere.

OTÁZKA 8

V otázke č. 8 sme sa pýtali, z akých dôvodov neverejný poskytovateľ obec o FPP nepožiadal.

Graf 19 Spracovanie odpovedí na otázku č. 8: Prečo ste nepožiadali žiadnu obec o FPP? (v %)

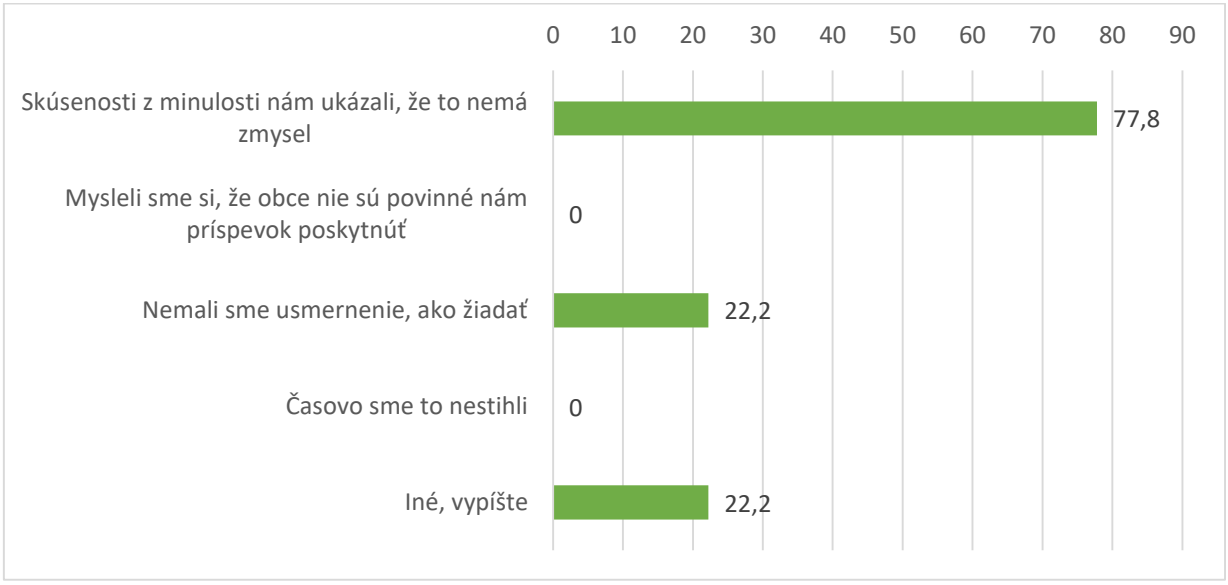

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

Až 77,8 % neverejných poskytovateľov (celkovo 9 poskytovateľov) odpovedalo, že nepožiadali obec o FPP, nakoľko skúsenosti z minulosti ukázali, že to nemá zmysel. 22,2% neverejných poskytovateľov uviedlo, že nemali usmernenie, ako žiadať o FPP.

ZHRNUTIE
DENNÝ STACIONÁR

Zhrnutie čiastkových zistení k otázkam spolufinancovania neverejných poskytovateľov sociálnej služby v dennom stacionári

- Tri štvrtiny (75 %) neverejných poskytovateľov denných stacionárov požiadalo obec o poskytnutie FPP v roku 2020.
- Ako najčastejší dôvod nepožiadania o FPP neverejní poskytovatelia uvádzali skúsenosť z minulosti, že to nemá zmysel.
- Z neverejných poskytovateľov denných stacionárov, ktorí požiadali o FPP, väčšina (92 %) žiadala o FPP oficiálnou písomnou žiadosťou zaslanou poštou.
- Neverejní poskytovatelia uviedli, že 33,3 % obcí poskytlo FPP na všetkých alebo väčšinu prijímateľov. Rovnaké percento odpovedí (33,3 %) bolo zaznamenaných aj pri poskytovaní FPP len na niektorých prijímateľov (menej ako 50 %).
- Výsledky prieskumu ukázali, že až v 48,1 % odpovedí obce oznámili (písomne alebo ústne) neverejným poskytovateľom, že im nebudú poskytovať FPP. Na žiadosť neverejných poskytovateľov o FPP 25,9 % obcí vôbec neodpovedalo.
- Priemerná mesačná výška FPP poskytovaná obcami sa pohybuje v 22,2 % v rozmedzí od 26 do 75 € a v 18 % v rozmedzí 51 až 75 €.
- Tretina obcí neverejným poskytovateľom zdôvodnila, že neposkytnutie FPP je spôsobené nedostatkom finančných prostriedkov.

NEVEREJNÍ POSKYTOVATELIA SOCIÁLNEJ SLUŽBY V ZARIADENÍ OPATROVATEĽSKEJ SLUŽBY

OTÁZKA 1

V otázke č. 1 sme sa pýtali, či neverejný poskytovateľ požiadal obec o poskytnutie FPP v roku 2020.

Graf 20 Spracovanie odpovedí na otázku č. 1: Požiadali ste obec o poskytnutie FPP v roku 2020 (v %)

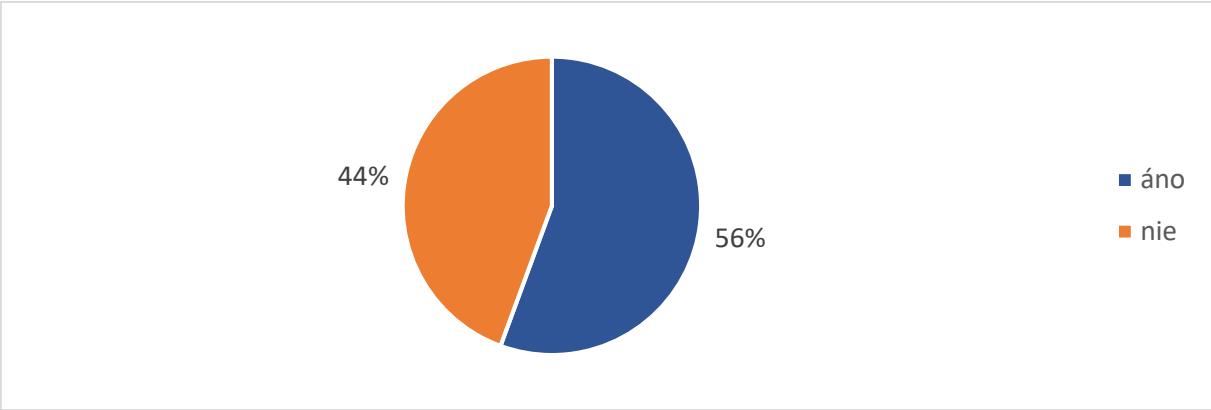

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

Z 18 neverejných poskytovateľov zariadení opatrovateľskej služby viac ako polovica (55 %) požiadala obec/mesto o poskytnutie FPP za rok 2020.

OTÁZKA 2

V otázke č. 2 sme sa pýtali, akou formou neverejný poskytovateľ požiadal obec o FPP.

Graf 21 Spracovanie odpovedí na otázku č. 2: Akou ste formou požiadali obec o FPP (v %)

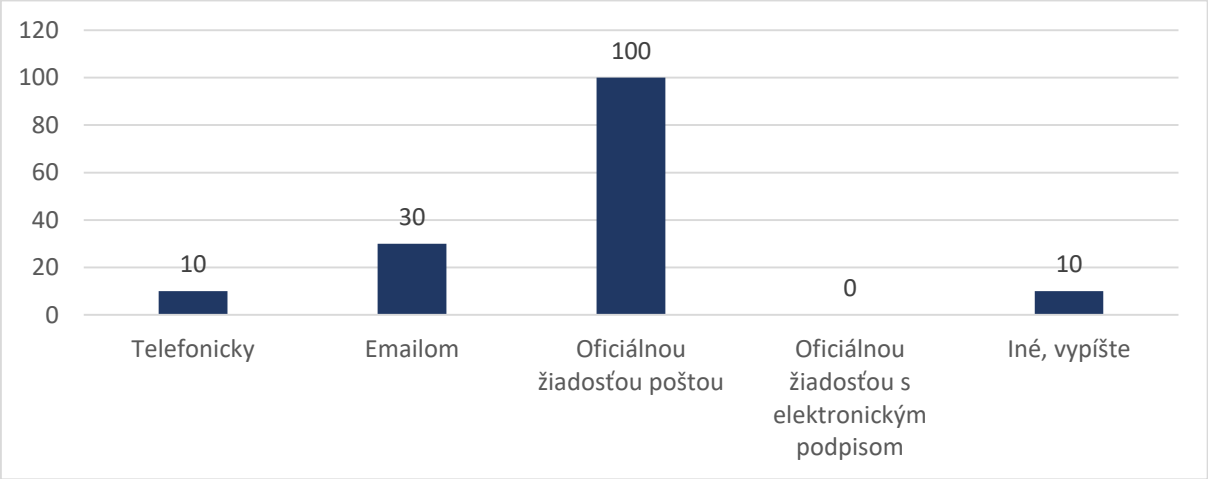

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

Všetci respondenti (100 %, 10 poskytovateľov), ktorí požiadali o FPP, žiadali príspevok oficiálnou písomnou žiadosťou zaslanou poštou.

OTÁZKA 3

V otázke č. 3 sme sa zaujímali, ako reagovala obec na podanú žiadosť o FPP.

Graf 22 Spracovanie odpovedí na otázku č. 3: Ako obec reagovala na podanú žiadosť o FPP (v %)

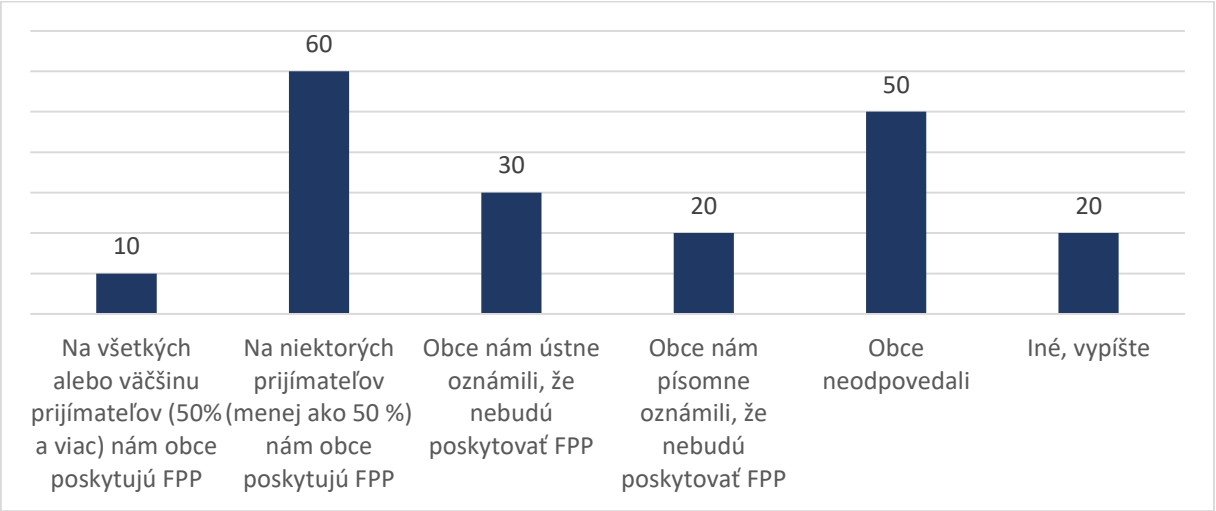

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

60 % neverejných poskytovateľov odpovedalo, že im obce prispievajú len na niektorých prijímateľov (menej ako 50 % kapacity), len 10 % respondentov uviedlo, že im obec poskytuje FPP na všetkých alebo väčšinu prijímateľov a 50 % respondentov uvádzalo, že na ich žiadosť o FPP obce neodpovedali a spolu 50 % neverejných poskytovateľov uvádzalo, že napriek podanej žiadosti im obec odpovedala (písomne alebo ústne), že im nebudú poskytovať žiadny FPP.

OTÁZKA 4

V otázke č. 4 sme sa pýtali, ak im mesto/obec poskytli FPP, aká je jeho priemerná mesačná výška.

Graf 23 Spracovanie odpovedí na otázku č.4: Aká bola priemerná mesačná výška poskytnutého FPP (v €)

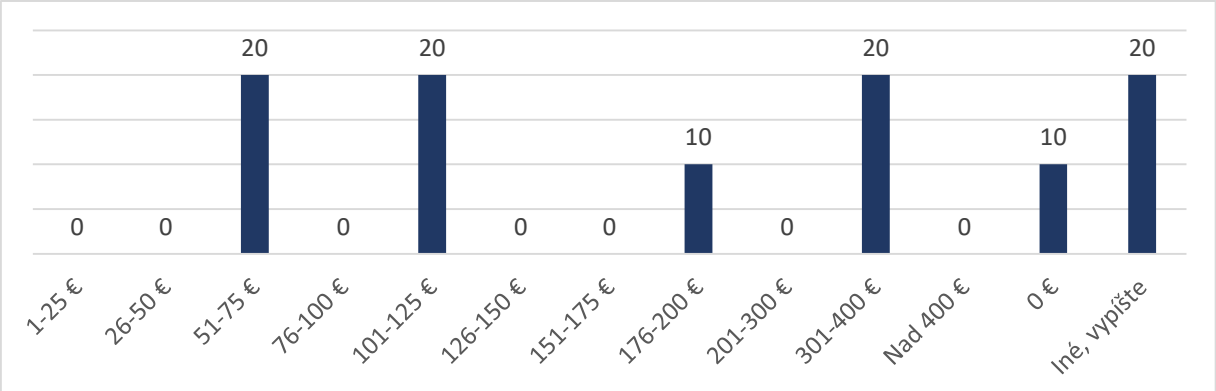

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

Vyše 20 % neverejných poskytovateľov ZOS poskytujú obce FPP od 51 do75 €, 20 % neverejných poskytovateľov uviedlo, že priemerná mesačná výška FPP je 101-125 €. Rovnako 20 % neverejných poskytovateľov uviedlo, že priemerná mesačná výška sa pohybuje od 301 do 400 €.

OTÁZKA 5

V otázke č. 5 nás zaujímali dôvody, ktoré obec/mesto uvádzali, ak neverejnému poskytovateľovi neposkytli FPP.

Graf 24 Spracovanie odpovedí na otázku č.5: Aké obce uviedli dôvody, ak neverejnému poskytovali neposkytli FPP? (v %)

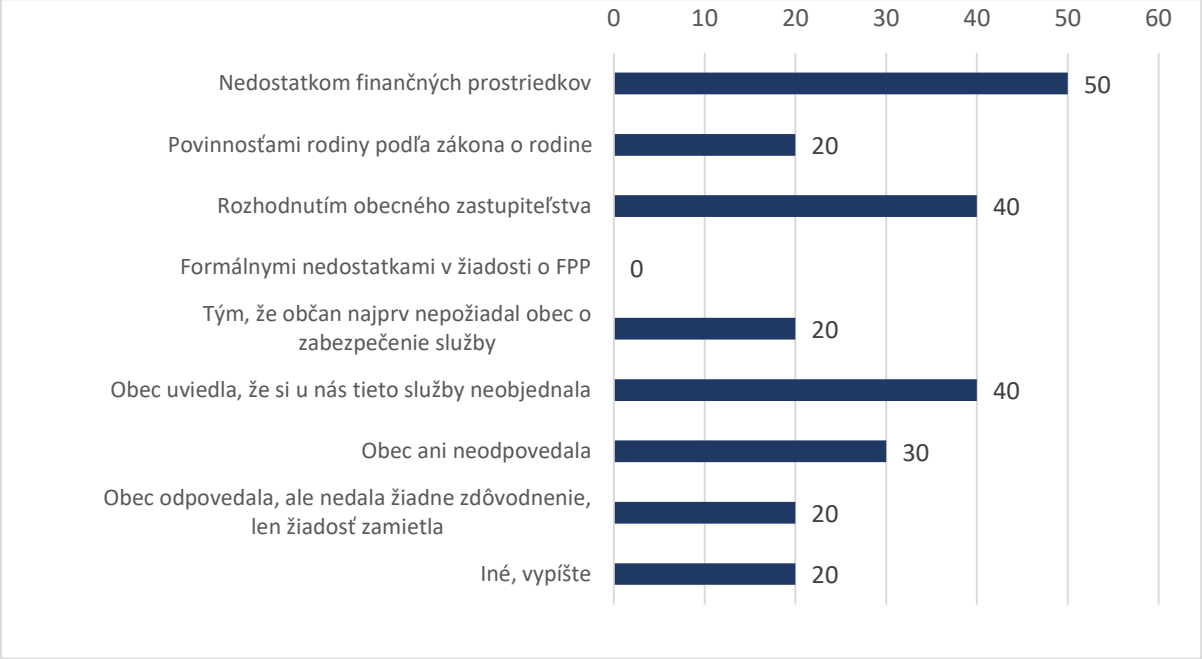

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

50 % neverejných poskytovateľov ZOS odpovedalo, že obec neposkytnutie FPP zdôvodnila nedostatkom finančných prostriedkov. 40 % uviedlo, že si služby u neverejného poskytovateľa neobjednali a 40 % argumentovalo tým, že to bolo rozhodnutie obecného zastupiteľstva.

OTÁZKA 6

V otázke č. 6 sme zisťovali počet obcí, ktoré neverejní poskytovatelia požiadali o FPP.

Graf 25 Spracovanie odpovedí na otázku č.6: Koľko obcí oslovili so žiadosťou o FPP?

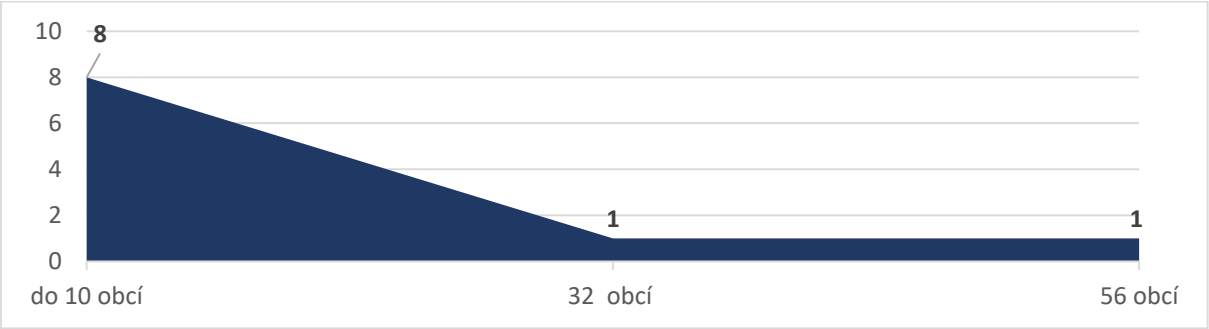

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

Spolu 10 neverejných poskytovateľov oslovilo celkom 109 obcí, čo znamená, že v priemere jeden neverejný poskytovateľ oslovuje 10,9 obcí. Z uvedeného počtu 10 neverejných poskytovateľov - 8 poskytovateľov oslovilo do 10 obcí, 1 poskytovateľ 32 obcí a jeden neverejný poskytovateľ oslovil až 56 obcí.

OTÁZKA 7

V otázke č. 7 sme žiadali neverejných poskytovateľov, aby uviedli aj konkrétne názvy obcí, ktoré požiadali o FPP.

Graf 26 Spracovanie odpovedí na otázku č.7: Uveďte konkrétne obce, ktoré ste oslovili so žiadosťou o FPP?

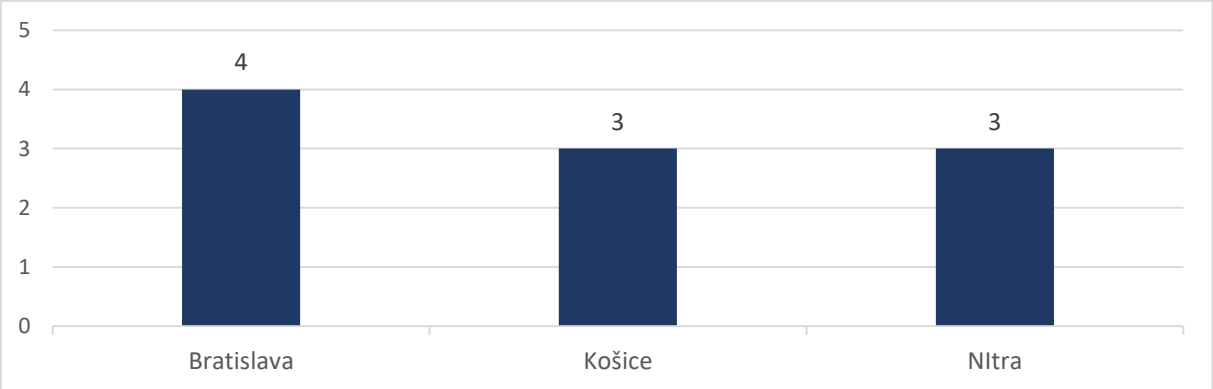

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

Zo 109 obcí poskytovatelia oslovovali väčšie aj menšie obce, pričom len najväčšie krajské mestá sme mohli identifikovať ako tie, ktoré poskytovatelia oslovovali vo zvýšenej miere.

OTÁZKA 8

V otázke č. 8 sme sa pýtali, z akých dôvodov neverejný poskytovateľ obec o FPP nepožiadal.

Graf 26 Spracovanie odpovedí na otázku č. 8: Prečo ste nepožiadali žiadnu obec o FPP? (v %)

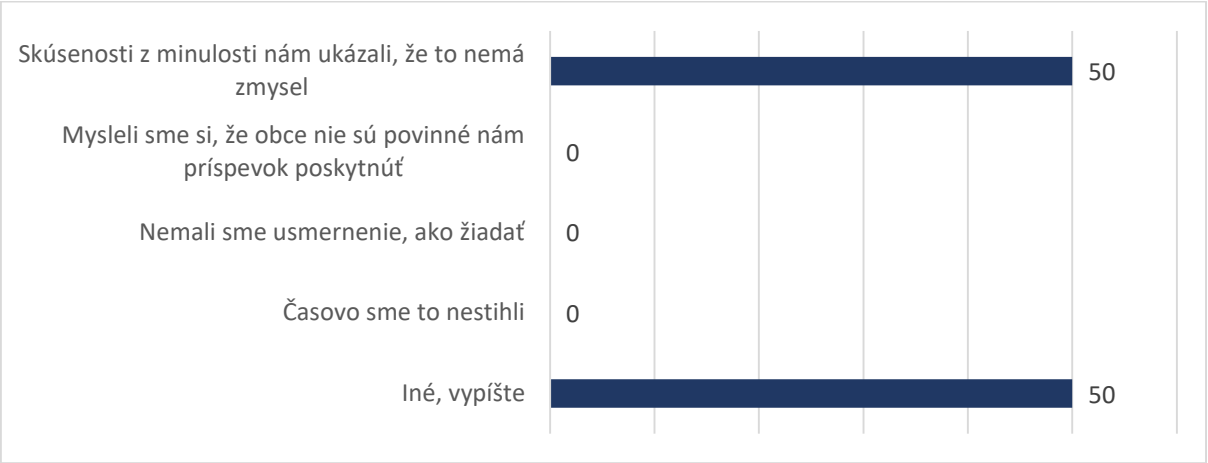

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

Polovica (50 %) neverejných poskytovateľov odpovedala, že nepožiadali obec o FPP, nakoľko skúsenosti z minulosti ukázali, že to nemá zmysel. Až 50 % respondentov uvádzalo iné dôvody, napr. obce poskytujú FPP, resp. „doplatok úhrady“ neverejným poskytovateľom len v prípade, že u neverejného poskytovateľa sú umiestnení prijímatelia s nízkym príjmom, ktorí nie sú schopní platiť úhradu za sociálnu službu, prípadne uviedli, že o FPP požiadali samosprávny kraj.

ZHRNUTIE

Zhrnutie čiastkových zistení k otázkam spolufinancovania neverejných poskytovateľov sociálnej služby v zariadení opatrovateľskej služby

- Viac ako polovica opýtaných (55 %) požiadala obec/mesto o poskytnutie FPP za rok 2020.
- Všetci opýtaní, ktorí požiadali o FPP, odpovedali, že o FPP žiadali oficiálnou písomnou žiadosťou zaslanou poštou.
- 50 % neverejných poskytovateľov ZOS odpovedalo, že obec neposkytnutie FPP zdôvodnila nedostatkom finančných prostriedkov.
- 50 % neverejných poskytovateľov odpovedalo, že nepožiadali obec o FPP, nakoľko skúsenosti z minulosti ukázali, že to nemá zmysel. Až 50 % respondentov uvádzalo iné dôvody nepožiadania o FPP, napr. obce poskytujú FPP, resp. „doplatok úhrady“ neverejným poskytovateľom len v prípade, že u neverejného poskytovateľa sú umiestnení prijímatelia s nízkym príjmom, ktorí nie sú schopní platiť úhradu za sociálnu službu, prípadne uviedli, že o FPP požiadali samosprávny kraj.

CELKOVÁ SUMARIZÁCIA ZISTENÍ, ICH INTERPRETÁCIA A DISKUSIA

V prieskume sme sa venovali otázkam zameraným na zistenie, aká je situácia vo financovaní neverejných poskytovateľov vybraných druhov sociálnych služieb s odkázanosťou na rôznych miestach Slovenska prostredníctvom finančného príspevku na prevádzku. Finančný príspevok na prevádzku je obec za podmienok ustanovených zákonom o sociálnych službách povinná poskytovať. Prieskum bol zameraný na neverejných poskytovateľov sociálnej služby v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári. Zisťovali sme prístupy a postupy v tejto oblasti, tak pri neverejných poskytovateľoch, ako aj postoje zo strany samotnej obce. Na elektronickom prieskume sa od 12. 4. 2021 do 19. 4. 2021 zúčastnilo celkovo 379 neverejných poskytovateľov, najčastejšie z PSK, KSK a NSK. Obsahom dotazníka bolo 9 rovnakých otázok, na ktoré mohli odpovedať neverejní poskytovatelia bez ohľadu na druh a formu poskytovanej sociálnej služby. Respondenti mali možnosť odpovedať na položenú otázku výberom z viacerých možností a mohli si vybrať aj viacero odpovedí. Respondenti, ktorí neodpovedali kladne na prvú otázku, mohli odpovedať už len na 8. a 9. otázku, nakoľko odpovede na predchádzajúce otázky č. 1 až 7 neboli pre nich relevantné.

V tejto časti sa budeme venovať niektorým zisteniam, ktoré považujeme za dôležité pre danú problematiku a môžu poukazovať/preukazovať, alebo aj spochybniť doterajšie informácie, diskusie a argumenty vyskytujúce sa v praxi zo strany rôznych aktérov.

Percento neverejných poskytovateľov vybraných druhov sociálnych služieb podmienených odkázanosťou, ktorí požiadali obec o FPP, sa líšilo v závislosti od druhu sociálnej služby. Ako ukazujú výsledky prieskumu, **percento tých neverejných poskytovateľov, ktorí sa obrátili na obec/mesto a požiadali ich o poskytnutie FPP je najvyššie (75 %) u neverejných poskytovateľov denných stacionárov**. Za nimi nasleduje záujem zo strany ZOS (55 %) a takmer polovica (45,9 %) neverejných poskytovateľov v zariadení pre seniorov. Aj počet neverejných poskytovateľov, ktorí vôbec nepožiadali obec o poskytnutie FPP, sa pri jednotlivých druhov sociálnych služieb líši. Ako uvádzame aj nižšie, **najvyšší počet respondentov, ktorí nepožiadali o FPP je pri neverejných poskytovateľoch sociálnej služby v zariadení pre seniorov (54,2 %),** pri zariadení opatrovateľskej služby je to 44 % a pri denných stacionároch je percento takýchto poskytovateľov najnižšie (25 %).

Reakcie obcí na podanú žiadosť boli rôznorodé. **Najčastejším dôvodom, ktorý uvádzali obce pre neposkytnutie FPP pri všetkých druhoch ZSS, bol nedostatok finančných prostriedkov** (61 % ZPS, 50 % ZOS, 37 % DS). Toto zistenie nie je prekvapujúce, nakoľko je často uvádzaným argumentom zo strany lokálnej samosprávy pri rôznych rokovaniach na národnej, miestnej, ale aj individuálnej úrovni, ak o podporu z verejných zdrojov žiada občan, keď si podáva žiadosť na obec. Významnú časť (40 %) tvorili tiež odpovede, týkajúce sa dôvodov neposkytnutia FPP zo strany obce/mesta, ktoré často tvrdia, že si **tieto služby pre svojho občana u neverejného poskytovateľa neobjednali, ale uvádzali aj iné dôvody**, napr. mali zvýšené náklady na pandémiu, alebo už pokryli neverejnému poskytovateľovi náklady na budovu, v ktorej neverejný poskytovateľ sídli. Keď obec uvádza dôvod neposkytnutia sociálnej služby „neobjednaním“, najčastejšie ide o situácie, keď sa už občanovi poskytuje sociálna služba u neverejného poskytovateľa a následne je obec požiadaná, tak zo strany prijímateľa o zabezpečenie sociálnej služby s podporou z verejných zdrojov, ako aj zo strany neverejného poskytovateľa. Ale nie

sú ojedinelé ani prípady, keď občanovi ešte nie je poskytovaná žiadna sociálna služba, ale vybral si neverejného poskytovateľa a obec aj tak odmieta zabezpečiť/objednať občanovi potrebnú sociálnu službu u tohto neverejného poskytovateľa a uzavrieť s ním zmluvu o poskytovaní FPP.

Aj v prípade, že obec pozitívne reagovala na žiadosť neverejného poskytovateľa o FPP, vysoké percento respondentov pri všetkých druhoch sociálnych služieb odpovedalo, že im **obec síce poskytla FPP, ale len na niektorých prijímateľov, t. j. na menej ako 50 % prijímateľov.** V sociálnych službách v zariadení pre seniorov tak odpovedalo 49 % opýtaných, v sociálnej službe v DS 33,3 % a pri ZOS 60 % respondentov.

Percentuálne zastúpenie tých respondentov, ktorí uviedli, že im **obec poskytuje FPP na všetkých alebo väčšinu prijímateľov**, mali najnižšie poskytovatelia sociálnej služby v zariadení opatrovateľskej služby (10 %), v zariadení pre seniorov takto odpovedalo 21 % respondentov a o niečo úspešnejší boli poskytovatelia v dennom stacionári (33,3 %).

V nadväznosti na poskytnutie FPP zo strany obce nás zaujímala aj priemerná výška poskytnutého FPP na jedného klienta. Priemerná výška FPP bola rozdielna v závislosti od druhu sociálnej služby, čo by bolo opodstatnené rôznymi nákladmi daných sociálnych služieb. Napriek tomu najnižšie priemerné výšky FPP, ako ukazuje nižšie uvedená tabuľka, sa vyskytujú tak pri pobytových sociálnych službách (ZPS), ako aj pri ambulantných sociálnych službách v dennom stacionári.

Graf 28 Prehľad percentuálneho zastúpenia priemernej výšky FPP pri sledovaných druhoch sociálnych služieb (v %)

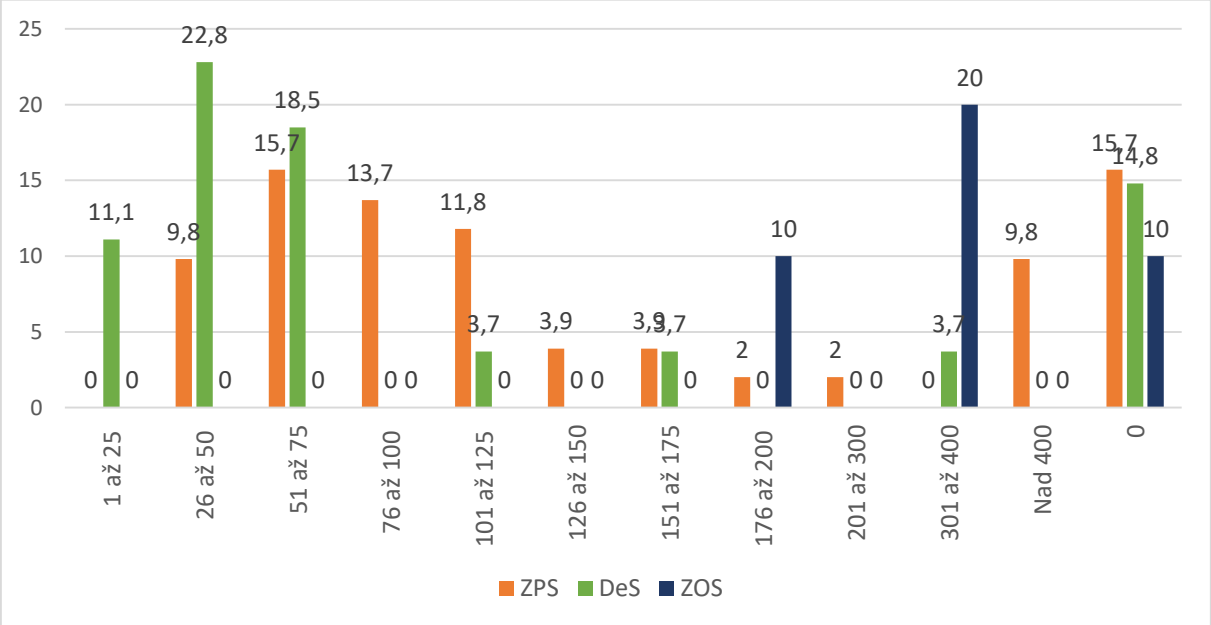

Zdroj: Nezávislá platforma SocioFórum, prieskum 2021, vlastné spracovanie

Spomedzi respondentov pri sociálnej službe v ZPS najvyššie percento (15,7 %) uviedlo priemernú výšku FPP v rozpätí od 51 do 75 €. To pre reálne poskytovanie danej sociálnej služby znamená, že nejde o výšku, ktorá by zohľadňovala obvyklé náklady tejto sociálnej služby v praxi a z tohto dôvodu to môže mať za následok platenie vyššej úhrady zo strany prijímateľa, ktorý si musí na túto sociálnu službu doplatiť z vlastných zdrojov. Pri tejto sociálnej službe uvádzalo len 10 % respondentov, že sa im

poskytuje FPP v priemernej mesačnej výške nad 400 €. Pri poskytovateľoch ZOS a DS žiadny respondent nepotvrdil takúto výšku FPP. Pri sociálnej službe v **ZOS najviac respondentov (20 %) uviedlo, že ich priemerná výška FPP je v rozpätí od 301 do 400 €** a prekvapivo sa táto priemerná výška nevyskytuje pri poskytovateľoch v zariadení pre seniorov. **Pri sociálnej službe v dennom stacionári sa najvyššie percento respondentov vyjadrilo, že priemerná výška FPP sa pohybuje od 26 do 50 € a 18,5 % uvádzalo, že ich výška FPP je od 51 do 75 €.** Zaujímavým zistením sú aj odpovede, ktoré poukazujú na to, že pri daných druhoch sociálnych služieb obce neposkytujú žiadne príspevky, resp. vo výške 0 €.

Pri poskytovateľoch pobytových zariadení sociálnych služieb (ZPS a ZOS), výsledky prieskumu ukazujú, že pri oboch druhoch sociálnych služieb **takmer polovica neverejných poskytovateľov sociálnych služieb (54,2 %; 44 %) vôbec nepožiadala obec/mesto o FPP.** Ak porovnáme tento výsledok s výsledkami pri **ambulantnej sociálnej službe** (DS), nie je počet neverejných poskytovateľov sociálnych služieb, ktorí nepožiadali o FPP, taký výrazný a **predstavuje len 25 %.** Môžeme len predpokladať, nakoľko prieskum nebol zameraný na kvalitatívne zistenie tejto skutočnosti, že dôvodom vyššieho počtu neverejných poskytovateľov ambulantnej sociálnej služby v DS, ktorí žiadajú obce/mestá o FPP, môže byť výrazne nižšia úhrada za túto sociálnu službu zo strany klientov a tým aj väčšia finančná závislosť neverejného poskytovateľa od verejných zdrojov z miestnej samosprávy. Ako však ukázali výsledky prieskumu pri ambulantnej sociálnej službe v dennom stacionári, je aj priemerná mesačná výška FPP u väčšieho počtu neverejných poskytovateľov (22,2 %) poskytovaná v sume 26 – 50 € a je výrazne nižšia ako pri pobytových sociálnych službách v ZPS a ZOS, a to aj vzhľadom na nižší časový rozsah poskytovanej ambulantnej sociálnej služby.

Najčastejším dôvodom, pre ktorý sa neverejní poskytovatelia sociálnych služieb (a to všetkých druhov sociálnych služieb – ZPS, ZOS, DS) **neobracali na obec/mesto o finančnú podporu prostredníctvom FPP, bola skutočnosť, že mali predchádzajúce negatívne skúsenosti**. Tie spočívali v tom, že im obec neposkytla žiadny príspevok ani v minulosti, a to malo za následok, že nevideli žiadny zmysel opätovne žiadať obec/mesto o takúto podporu pre ďalšie obdobie. Najvýraznejší percentuálny počet odpovedí z uvedeného dôvodu sme zaznamenali u poskytovateľov v dennom stacionári (77 %), za ním nasledovali poskytovatelia v zariadení pre seniorov (73 %) a poskytovatelia v zariadení opatrovateľskej služby (50 %).

Výsledky prieskumu poukázali aj na to, že **mnohí neverejní poskytovatelia, a to v zastúpení až 50 % neverejných poskytovateľov poskytujúcich sociálnu službu v zariadení opatrovateľskej služby, nepožiadali obec o FPP, lebo sa nesprávne domnievali, že obec je povinná im prispievať z verejných zdrojov formou FPP len v určitých prípadoch**, napr. vtedy, keď poskytujú sociálnu službu prijímateľom s nízkym príjmom alebo neverejní poskytovatelia nevedeli, že sa môžu obrátiť na obec a požiadali o FPP samosprávny kraj, ktorý však nemá pôsobnosť na poskytnutie FPP pri vybranom druhu sociálnej služby (ZOS). **Rovnaké percento (22,2 %) neverejných poskytovateľov sociálnej služby v ZPS a DS uviedlo, že o FPP nežiadali, lebo nemali usmernenie**. Toto zistenie poukazuje na to, že ešte pomerne veľká časť neverejných poskytovateľov nepozná svoje práva pri podpore financovania z verejných zdrojov a nepozná ani povinnosti obce v tejto oblasti, ktoré jej vyplývajú zo zákona o sociálnych službách.

Ako vnímajú obce/mestá svoju povinnosť poskytovať FPP za zákonom stanovených podmienok, resp. ako sa stavajú k tejto povinnosti, je možné zistiť z výsledkov prieskumu. Keď sme sa pýtali respondentov na reakciu obce na ich žiadosť, výsledky prieskumu poukazujú na to, že **obec ani**

neodpovedala na žiadosť neverejného poskytovateľa, a to v 29,4 % respondentov pri sociálnej službe v ZPS, v 25,9 % pri sociálnej službe v DS a až v 50 % pri sociálnej službe v ZOS. Zaujímavé je, že ak sme sa poskytovateľov pýtali na dôvody neposkytnutia FPP (otázka č. 5), medzi ktorými bola aj možnosť, že obec neodpovedala, zaznamenali sme rozdielne výsledky v odpovediach na otázku č. 3.

Postoje obcí ilustrujú aj tie výsledky, z ktorých vyplýva, že obec síce odpovedala na žiadosť neverejného poskytovateľa, ale jej odpoveď (písomná alebo ústna) bola, ž**e žiadny finančný príspevok na prevádzku neverejnému poskytovateľovi neposkytnú** (uvádzalo 50 % respondentov v službe ZOS, 51 % respondentov v službe ZPS a 48,1 % v sociálnej službe DS). **Výrazné percento odpovedí** poskytovateľov zariadení opatrovateľskej služby (40 %), zariadení pre seniorov (39,2 %) a 25,9 % poskytovateľov denných stacionárov **uvádzalo ako dôvod neposkytnutia FPP, že obec uviedla, že si u neverejného poskytovateľa žiadnu službu neobjednali.** Korešponduje to so skúsenosťami z praxe, keď obce a mestá často uvádzajú tento dôvod.

ZÁVER A ODPORÚČANIA

Realizovaný prieskum poukázal na viaceré skutočnosti a priniesol aj poznatky, ktoré v implementačnej praxi doteraz neboli známe a sú aj pre mnohých odborníkov prekvapením. Preto je užitočné a dôležité venovať sa im aj v budúcnosti, ak chceme vytvoriť lepšie podmienky pre dostupnosť sociálnych služieb pre občanov, ktorí sú na tieto služby odkázaní. Na druhej strane je naším zámerom podporiť, prípadne odbremeniť neverejných poskytovateľov pri poskytovaní sociálnych služieb, a zároveň pomôcť obciam pri plnení ich zákonných povinností pri zabezpečovaní sociálnej ochrany obyvateľov. V nadväznosti na vyššie uvedené zámery navrhujeme naše odporúčania.

Zistenie 1: Väčšina obcí si neplní svoje zákonom stanovené povinnosti.

Zistenie 2: Viacerí neverejní poskytovatelia nie sú dostatočne oboznámení so svojimi právami a podmienkami poskytovania finančného príspevku na prevádzku.

Zistenie 3: Minimum neverejných poskytovateľov využíva elektronickú formu.

Zistenie 4: Problém nezabezpečenia sociálnej služby pre občana s podporou z verejných zdrojov zo strany obce je potrebné upraviť v platnej legislatíve a do jej prijatia zabezpečiť jednotnú interpretáciu a implementáciu v aplikačnej praxi.

Zistenie 5: Vysoké percento neverejných poskytovateľov nie je motivovaná a nevidí žiadny zmysel v tom, aby požiadali obec o spolufinancovanie sociálnej služby.

ZISTENIE 1

Výsledky prieskumu jednoznačne preukazujú, že **väčšina obcí si neplní svoje zákonom stanovené povinnosti** pri podpore občanov, ktorí sú odkázaní na sociálne služby, a to prostredníctvom finančného príspevku na prevádzku pre neverejných poskytovateľov. Dôvody neplnenia tejto povinnosti sú síce rôznorodé, ale mnohé z nich naznačujú, že obce, resp. ich zamestnanci, nepoznajú platnú právnu úpravu sociálnych služieb, alebo si ju interpretujú v rozpore so zákonom o sociálnych službách.

ODPORÚČANIE 1

Zabezpečiť vzdelávanie/dovzdelávanie pre príslušných zamestnancov obcí a miest zamerané na znalosť a implementáciu príslušných ustanovení v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z.

ZISTENIE 2

Rovnako ako prieskum poukázal na neznalosť platnej právnej úpravy v oblasti sociálnych služieb zo strany obcí, ani **viacerí neverejní poskytovatelia nie sú dostatočne oboznámení so svojimi právami a podmienkami poskytovania finančného príspevku na prevádzku.** Dôkazom toho sú zistenia, keď 20 až 22,2 % neverejných poskytovateľov v ZPS a DS uvádzalo, že nepožiadalo obec o tento príspevok z dôvodu, že nevedeli, ako majú postupovať, resp. že nemali usmernenie, a 11,7 % neverejných poskytovateľov ZPS si myslelo, že obec nie je povinná im poskytovať FPP. Považujeme preto za nevyhnutné, aby aj neverejní poskytovatelia dostali vhodnou formou relevantné informácie v oblasti práv a povinností s osobitným zameraním na podmienky financovania sociálnych služieb zo strany obce/mesta prostredníctvom finančného príspevku na prevádzku. Ich obsahom by mal byť aj procesný postup pri podávaní žiadostí, tak zo strany žiadateľov o zabezpečenie sociálnej služby, ako aj neverejných poskytovateľov pri žiadostiach o finančný príspevok na prevádzku a pri uzatváraní zmlúv s obcou o poskytovaní finančného príspevku na prevádzku.

ODPORÚČANIE 2

Zabezpečiť vzdelávanie/dovzdelávanie pre neverejných poskytovateľov SS zamerané na znalosť zákona č. 448/2008 Z. z.

ZISTENIE 3

V rámci prieskumu bolo zistené, že 92 až 100 % neverejných poskytovateľov sociálnych služieb, ktorí požiadali o FPP, žiadalo obce o FPP oficiálnou žiadosťou poštou. To znamená, **že minimum neverejných poskytovateľov využíva elektronickú formu**, pričom podávanie žiadostí elektronicky by znížilo administratívnu záťaž tak pre neverejných poskytovateľov sociálnych služieb, ako aj pre obce. Elektronická forma podávania žiadostí o FPP by zároveň poskytla prehľadné a dostupné údaje a informácie o predložených žiadostiach neverejných poskytovateľov, ale aj o tom, ako si plnia svoje povinnosti obce. Získali by sme aj spoľahlivé štatistické dáta o požiadavkách a výške ich naplnenia. Elektronizácia tohto procesu by znížila prácnosť a zvýšila by aj kvalitu dosiahnutých spracovaní.

ODPORÚČANIE 3

Posilniť a motivovať neverejných poskytovateľov k podávaniu žiadostí o FPP prostredníctvom elektronickej schránky.

ZISTENIE 4

Vzhľadom na to, že v praxi ide o často sa vyskytujúci problém týkajúci sa **nezabezpečenia sociálnej služby pre občana s podporou z verejných zdrojov zo strany obce**, ktorá svoj postup odôvodňuje tým, že si žiadnu sociálnu službu pre občana neobjednala, resp. na žiadosť neverejného poskytovateľa ani neodpovedala, a to v rozpore s ustanovením § 75 odsek 1. zákona č. 448/2008 Z. z., je potrebné tento problém **upraviť v platnej legislatíve a do jej prijatia zabezpečiť jednotnú interpretáciu a implementáciu v aplikačnej praxi**.

ODPORÚČANIE 4

Zabezpečiť v praxi jednotnú interpretáciu a implementáciu povinnosti obce v súlade s ustanovením § 75 odsek 1 zákona o sociálnych službách.

ZISTENIE 5

Prieskum poukázal na to, že **vysoké percento neverejných poskytovateľov nie je motivovaná a nevidí žiadny zmysel v tom, aby požiadali obec o spolufinancovanie sociálnej služby** prostredníctvom finančného príspevku na prevádzku, čím by mohli aj znížiť výšku úhrady pre svojich prijímateľov. Ako uvádzali neverejní poskytovatelia, nie je to len z dôvodu neochoty obcí poskytnúť im FPP, dokonca mnohé obce ani neboli schopné a ochotné odpovedať na ich žiadosti, ale je to spôsobené aj náročnosťou a prácnosťou celého procesu a podmienkami financovania. V prieskume sme zistili, že niektorí neverejní poskytovatelia sú nútení oslovovať/žiadať v priemere aj 10,27 obcí, ale niektorí musia oslovovať 20 a viac

obcí, jeden neverejný poskytovateľ v našom prieskume oslovoval až 70 obcí. Jeden z respondentov tento problém vyjadril veľmi výstižne:

> *„Ak mám x- klientov z x- obcí a kvôli FPP mám otvárať ďalšie bankové účty a pre každú obec robiť zvlášť zúčtovanie FPP, v ktorom budem deliť každú faktúru na x – dielov, tak je to pre nás byrokraticky nezvládnuteľné“*

Z uvedených dôvodov je nevyhnutné v novej právnej úprave týkajúcej sa podmienok financovania sociálnych služieb ustanoviť také podmienky, ktoré nebudú administratívne náročné, ale na druhej strane zabezpečia aj reálne plnenie si zákonných povinností zo strany obce v praxi a vymožiteľnosť práva prijímateľa ako aj neverejného poskytovateľa. Jedným zo spôsobov môže byť aj paušálna výška sumy FPP pre daný druh a formu sociálnej služby ustanovená právnym predpisom a zabezpečenie plnenia povinnosti obce vo vzťahu k neverejným poskytovateľom, napr. náhradným plnením zo strany štátu, ako je to pri náhradnom výživnom pre deti.

ODPORÚČANIE 5

V pripravovanej novej právnej úprave sociálnych služieb, ktorej obsahom bude aj financovanie sociálnych služieb na lokálnej a regionálnej úrovni, je potrebné hľadať z hľadiska formy, spôsobu a podmienok spolufinancovania neverejných poskytovateľov také podmienky financovania, ktoré budú realizovateľné v praxi a nebude administratívne náročné pre obce, žiadateľov a pre neverejných poskytovateľov.

Výsledky prieskumu medzi neverejnými poskytovateľmi v oblasti spolufinancovania nimi poskytovanej sociálnej služby prostredníctvom finančného príspevku priniesli zaujímavé zistenia. Nebolo by však objektívne a pre komplexné oboznámenie sa s problémami v aplikačnej praxe ani postačujúce, tak zo strany odkázaných občanov a ich poskytovateľov, ako aj poskytovateľov verejnej podpory, t. j. obcí, ak by sme sa nezaujímali aj o názor obcí. Aj z toho dôvodu sme súčasne realizovali prieskum medzi obcami zameraný na poskytovanie finančného príspevku na prevádzku, ktorý sa uskutočnil od 10. 2. 2021 do 23. 4. 2021 a oslovili sme 2 888 obcí. Výsledky oboch prieskumov a ich vzájomné zistenia a nadväznosti budú predmetom samostatnej analýzy, ktorej závery budú dobrým východiskom pri príprave novej právnej úpravy sociálnych služieb a ich financovania a umožnia nám využiť argumenty založené na dôkazoch pri rokovaniach s príslušnými aktérmi.

ZOZNAM SKRATIEK:

Nitriansky samosprávny kraj	NSK
Prešovský samosprávny kraj	PSK
Banskobystrický samosprávny kraj	BBSK
Trnavského samosprávny kraj	TTSK
Žilinského samosprávny kraj	ŽSK
Trenčianskeho samosprávny kraj	TSK
Košický samosprávny kraj	KSK
Bratislavský samosprávny kraj	BSK
Finančný príspevok na prevádzku	FPP
Zariadenie sociálnych služieb	ZSS
Zariadenie pre seniorov	ZPS
Zariadenie opatrovateľskej služby	ZOS
Denný stacionár	DS

PRÍLOHA: DOTAZNÍK - PRIESKUM SITUÁCIE MEDZI NEVEREJNÝMI POSKYTOVATEĽMI VYBRANÝCH DRUHOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

1. Požiadali ste za rok 2020 o finančný príspevok na prevádzku (ďalej ako FPP) nejakú obec alebo mesto?

1. Áno ○
2. Nie ○

2. Akou formou ste požiadali o FPP?

1. Telefonicky ☑
2. Emailom ☑
3. Oficiálnou žiadosťou poštou ☑
4. Oficiálnou žiadosťou s elektronickým podpisom ☑
5. Iné, vypíšte ☑

3. Aký bol výsledok žiadosti o finančný príspevok na prevádzku?

1. Na všetkých alebo väčšinu prijímateľov (50 % a viac) nám obce poskytujú FPP ☑
2. Na niektorých prijímateľov (menej ako 50 %) nám obce poskytujú FPP ☑
3. Obce nám ústne oznámili, že nebudú poskytovať FPP ☑
4. Obce nám písomne oznámili, že nebudú poskytovať FPP ☑
5. Obce neodpovedali ☑
6. Iné, vypíšte ☑

4. Ak Vám mestá alebo obce príspevok poskytli, aká je priemerná mesačná výška FPP?

V prípade, že na každého prijímateľa ste dostali inú výšku FPP, uveďte, prosím, priemernú mesačnú výšku.

1. 1-25 € ○
2. 26-50 € ○
3. 51-75 € ○
4. 76-100 € ○
5. 101-125 € ○
6. 126-150 € ○
7. 151-175 € ○
8. 176-200 € ○
9. 201-300 € ○
10. 301-400 € ○
11. Nad 400 € ○
12. 0 € ○
13. Iné, vypíšte ○

5. Ak Vám mesto/obec neposkytli FPP, ako to zdôvodnili?

1. Nedostatkom finančných prostriedkov ☑
2. Povinnosťami rodiny podľa zákona o rodine ☑
3. Rozhodnutím obecného zastupiteľstva ☑
4. Formálnymi nedostatkami v žiadosti o FPP ☑
5. Tým, že občan najprv nepožiadal obec o zabezpečenie služby ☑
6. Obec uviedla, že si u nás tieto služby neobjednala ☑

7. Obec ani neodpovedala ☑

8. Obec odpovedala, ale nedala žiadne zdôvodnenie, len žiadosť zamietla ☑

9. Iné, vypíšte ☑

6. Prosím, uveďte počet miest/obcí, ktoré ste žiadali o poskytnutie FFP.

_ _

7. Prosím, uveďte obce, ktoré ste oslovili/ žiadali o poskytnutie FFP.

Názvy obcí, prosím, oddeľte ČIARKOU, samozrejme, chápeme, ak si nespomeniete na všetky. Ďakujeme.

_ _

8. O finančný príspevok na prevádzku ste obce nežiadali, lebo:

1. Skúsenosti z minulosti nám ukázali, že to nemá zmysel ☑

2. Mysleli sme si, že obce nie sú povinné nám príspevok poskytnúť ☑

3. Nemali sme usmernenie, ako žiadať ☑

4. Časovo sme to nestihli ☑

5. Iné, vypíšte ☑

9. V ktorom kraji poskytujete sociálne služby:

1. Bratislavský kraj ☑

2. Banskobystrický kraj ☑

3. Košický kraj ☑

4. Nitriansky kraj ☑

5. Trenčiansky kraj ☑

6. Trnavský kraj ☑

7. Prešovský kraj ☑

8. Žilinský kraj ☑